

י"ז אדר תשס"ח

כי תשא

שנה י"ב גליון תקמ"ח

תוכן העניינים

לקח טוב.....עמוד ב'
רבש תמרים.....עמוד ג'
בשפתי צדיקים.....עמוד ה'
פרפראות לחכמה.....עמוד ו'
ודרשת וחקרת.....עמוד ח'
פניני התורה.....עמוד י'
חוקים להורותם.....עמוד י"ג
הילולא דצדיקא.....עמוד י"ד
תקופת בית שני.....עמוד י"ח
משולחן מלכים.....עמוד כ'

קול יסודי התורה	
21721 - 03.6171120	
ש"ס	ש"ס
יום ראשון ג'ט"ז דף נא.	51.1
יום שני ג'ט"ח דף נא.	51.2
יום שלישי ג'ט"ט דף נב.	52.1
יום רביעי ג'י"א דף נב.	52.2
יום חמישי ג'י"ב דף נג.	53.1
ער"ש ושכ"ק - חזרה	

5.10	זמן הדלה"ג	8.15	ס"ז קר"ש א'
4.55	בירושלים:	8.59	ס"ז קר"ש ב'
6.46	זמן מוצש"ק	9.28	ס"ז תפלה א'
6.49	בירושלים:	9.58	ס"ז תפלה ב'

כי תשא את ראש בני ישראל

אחוז שרעפים משוטט בעולמות העליונים ישב לו הרה"ק ר' יצחק מנעשכוי זי"ע בחדרו שבעליית הגג והיה מתבודד שם כינו לבין קונו, שם למד סתרי תורה בקדושה ובטהרה, כשהוא מצוה למשמשו באזהרה חמורה שלא יפריעו ולא יכנסו לחדרו, רק פעם ביום פתח בעצמו את הדלת ואז היו הכל נכנסים לחדרו בחדרת קודש לקבל ברכתו ולהושיע בעצתו.

בין האנשים היו שני סוחרים בקר שלא עשו צעד בלא ברכתו ולפני כל קניה או מכירה שאלו בעצתו, ואכן הצליחו בכל מועשיהם, פעם פרצה מגיפה בעדרי הבקר, פרות ושוורים חסונים מתו כזבובים, עדרים שלמים נימחו מעל פני האדמה, חרדו שני הסוחרים לגורל עדריהם, ומיהרו אל הצדיק שיעתיר עבורם שלא יהיה בהם נגף.

כאשר הגיעו לבית הצדיק ורצו ליכנס בבהלה אל תוך הקודש פנימה, עצר המשמש בעדם באמרו שהרה"ק אסר עליו להכניס אנשים אליו, יהיה מי שיחיה, ואיככה יוכל להמרות פיו, על כן הוא מייעץ להם להמתין עד אשר יפתח הרה"ק בעצמו את הדלת, ואז בוא יבואו ברינה.

האנשים התחננו על נפשם ואמרו: כל רכושינו עלול לרדת לטמיון, ככל רגע ורגע מתים שוורים לעשרות, בעדרינו מושקע הונם של אלמנות ויתומים שהם שותפים בעסקינו וישאו אתנו בהפסדינו, פג לב המשמש ופינה את הדרך, עלו הסוחרים בסולם, נקשו בדלת ופתחוה, ונכנסו לחדרו של הצדיק.

באותו זמן ישב הרה"ק בחדרו עטוף בלית ומוכתר בתפילין ועסק בסתרי תורה, כששמע שהדלת נפתחת נשא ראשו וראה את הכאים ועיניו קמו, פיו נפער בתדהמה, והיורון כיסה את פניו, כעבור רגע ארוך התעשת, שמע את זעקתם, וברכם כמבוקשם.

לאחר שהלכו לדרכם קרא הרה"ק את המשמש ואמר לו: תדע לך שכשאני לומד מצוי אני בעולם שכולו אור וזוהר רוחניות והתעלות, ועלי להכין את עצמי ולרדת עשר מעלות אחורנית כדי לקבל קהל הפונים המצויים בעולם של חולין וגשמיות, כשהם פתחו את הדלת ונכנסו מבלי הודעה והכנה מוקדמת כמעט והתעלפתי לפתע ראיתי שוורים לבושים כבני אדם, והרהרתי בבעתה: מאימתי יודעים פרות לעלות בסולם...

והנמשל מובן, דכתב באזהרה"ק עה"פ "כי תשא את ראש בני ישראל", שהאדם הולך בקומה זקופה כשראשו למעלה, שואף לרוחניות ולהתעלות, ואילו הבהמה הולכת כפופה וראשה למטה, שואפת לגשמיות, כאשר האדם חוטא יתכן שעל אף שבפועל הולך הוא על שתי רגליו, מ"מ במהותו הרוחנית הושפל לארץ ונמשל כבהמות נדמו, לפיכך נצטוו משה רבינו לשאת את ראש בני ישראל, לזקוף את קומתם הרוחנית ולרומם קרן ישראל.

לכה טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר וחסידות נאמרים

מצוה לשמה

כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם.
נראה לפרש דהנה יש בני אדם אשר אין משגיחים על צרות ודוחק חבריהם כמאמר הכתוב ואהבת כו' כי אם הושישים לעצמם שיטיב להם, וכן יש בני אדם שהושישים גם כן על צרות ודוחק חבריהם מחמת רך לבבם ורחמנותם הבחינה היא טובה אבל לא על אמתה ומכונה, והבחינה אמיתית היא שיהא מיצר על צרות ישראל, מחמת שזה צער השכינה הקדושה, אשר בכל צרתם לו צר, וכל מנמתו הוא להמשיך השפעות על ישראל כדי להעלות השכינה, וזהו כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם לשון פקידה שהקדוש ברוך הוא פוקד ומצוה טובות על בני ישראל, על דרך תגור אומר ויקם, ואם כוונתך תהיה בהפקידה הזאת לעשות טובות לישראל יהיה עבוד להעלות ולשאת את השכינה הנקראת ראש בני ישראל. (נעם אלימלך)

הנינו חייב וחנוי זכאי

העשיר לא ירבה והדל לא ימעט ממחצית השקל. יש לרמז כי עשיר נקרא מי שהוא עשיר במצוות ומעשים טובים, ודל זה העני במצוות ומעשים טובים וזה שהזוהרה התורה הקדושה העשיר מי שהוא עשיר במצוות ומעשים טובים לא ירבה לא יתנאה ח"ו על ידי זה, ולא יהיה לו שום גדלות, והדל זה העני במצוות ומעשים טובים, ויכול ליפול בעיני עצמו ולבוא לידי עצבות, ויאמר מה יהיו נחשבים המצוות ומעשים טובים שאעשה מעתה, על זה הזהירה לו התורה הקדושה, לא ימעט שלא ימתקט בעיניו ושלא יפול ח"ו כי מצות אחת יקרה ונכבדה לפני הקדוש ברוך הוא, יכולה להכריע את כל עולם לכף זכות, וזהו ממחצית השקל חיינו

שלא ימעט ממצוות ומעשים טובים מעתה, כדי שיכול להכריע את כל העולם לכף זכות, והיה ברכה ורחמים וחיים ושלום וכל טוב, על כל ישראל אמן כן יהיה רצון. (תולדות יצחק)

שבת קודש ל'ה

זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל. הנה העובר על הפקודים חיינו מי שעובר ח"ו על מצות התורה על דרך פקודי וגו', ואם חוטא ח"ו, אזי פוגם נפשו הרוחנית ולא נשאר כי אם נפש הבהמיות על כן אין נפשו בשלימות כי נפש הרוחני כבר הלך ממנו ולזה אמר כל העובר על הפקודים חיינו שעובר על מצות התורה מחצית השקל ואיתא בבעל הטורים שקל בנטיטריא נפש ורצה לומר על ידי זה לא נשאר אצלו אלא חצי הנפש חיינו נפש הבהמיות ועל כן זה האיש צריך להחזיר המחצית נפשו השניה דהיא נפש הרוחני, על ידי מצות ומעשים טובים ובשבת קודש בא נפשו הרוחני ממלא בחזרה, כמו שאנו אומרים והשבת נפש משיבת, ורצה לומר שמישיב לו הנפש הרוחני, ע"כ שקל ראשי תיבות שבת קודש ל'ה' ואז נתהווה ממחצית השקל שקל שלם, השם יעזור לנו שנהיה משומרי שבת כראוי. (רביד הזהב)

דרכי התשובה

ועשית קמרת רקה מעשה רוקח ממלח טהור קודש. חיינו האדם צריך להתקשר קשר אמין וחזק בעילת כל העילות, וזהו ועשית קמרת מלשון קישור ודיבוק בשרשה העליון כיצד רקה מעשה רקה, חיינו אף שהוא מהומין ועשה דברים לא טובים, עם כל זה יוכל למתק על ידי תשובה עילאה, כמו שמרמזים דברים מחמיצים עם דבש ושאר מיני מתיקות,

כמו כן יוכל להמתיק הדינים מעליו שהוא מעוול וחומץ ובמה, בא הכתוב ליתן עצה טובה ממלח שיערב טהור חיינו היראה הרוממות של אין סוף ברוך הוא, עם קודש הוא אהבת הבורא יתברך שמו, כי טהור מורה על היראה בדכתיב יראת ה' טהורה וקודש הוא על דרך שמן משחת קודש הוא החדש ואהבת הבורא יתברך שמו. (דברי שמואל)

רחמים וחסדים

ויאמר אני אעביר כל טובי על פניך וגו' וחנותי את אשר אחזן. שזה הוא רב טוב וגדול חסד מאת בוראינו יתברך ויתעלה שמיד כשרואה מקום מוכן וכשר שיהיה זכאי וראוי לקבלת ברכתו וקדושתו הטוב, אז תיכף ומיד דרכו להשפיע רוב ברכה וקדושה, ויותר ממה שהעגל רוצה וכו' וכשאינו על האדם מסך שיהיה מבדיל בינו לבין קונו משורש הרע, שלא יצטרך להעצים עיניו מראות ברע, שהוא המונע לקבל ברכת ה', תיכף בהעברת המונע הלז חסד אל גורם לזה שרוצה להשפיע ולהריק ברכתו על אדם הזה, וזהו אני אעביר כל טוב שזה הוא כל טובי שוהנתי את אשר אחזן שלמי שאוכל לחזן אותו שאין בו מניעה מלקבל חנינה, אני חן אותו וכך דרכי וחפצי ותמיד, אני רודף אחר זה להשפיע לכל הראויים לקבל. (מיוזרי של שבת)

בליל שבת קודש זו
תתקיים ה"באטע" לאנ"ש
בבית הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א
בשעה 10.00

תודתנו וברכותינו לירידינו החשובים שהשתתפו בהוצאת הגליון

הר"ר משה בארמינקא הי"ו
לרגל הולדת בתו תחי' למז"ט

הרה"ח ר' ישראל יעקב שפילמאן שליט"א
לרגל הולדת נכדתו שתחי' למז"ט

ויה"ר שיזכו לרוות רב תענוג ונחת מכל יוצ"ח וכמ"ס

דבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים, רבותינו הקדושים עצי התמרים

ורמו לו הקב"ה בזה דעתיה לאו
אצורתא כלל, אלא על המחשבה
וההתלהבות בקיום המצוה, ושפיר
נקנה בחליפין. (ברך משה)

☆

זה יתנו כל העובד על הפקודים
מחצית השקל בשקל הקודש. כבר
האריכו בספרי קודש במעם הדבר
שצוה השי"ת לתת מחצית השקל
ולא שקל שלם, ואף אנן נימא בה
מילתא, ונראה עפ"י דאיתא בגמ'
אמר רב הונא אמר רב מודה בקנס
ואח"כ באו עדים פטור, וכתב
הרמ"ע מפאנו כי מטעם זה מועיל
התשובה והוידוי לכפר החטא מכה
מודה בקנס ואח"כ באו עדים להעיד
על החטא הרי הוא פטור, עכ"ד,
אמנם כתב בעיר דוד כי באמת יש
לעין מדוע יש לחטא ופשע דין מודה
בקנס ולא דין מודה במזון דחייב,
אך אחז"ל שבני ישראל נמשלים
לצאן ובקר, וא"כ יש להם דין כשור
תם שהיוק, כמ"ש ויעקב איש תם,
ותם משלם חצי נזק, ונקמינן פלגא
נזקא קנסא, עיי"ש בדבריו, וכעין זה
יש לומר לגבי מצות מחצית השקל,
כי מבואר בגמרא שמחצית השקל
בא לכפר על עון העגל, ומעתה יש
לומר כי מטעם זה צוה הקב"ה לתת
מחצית השקל דוקא ולא שקל שלם,
לרמו שהתשובה מהני מטעם שיש
לנו דין שור תם שמשלם רק חצי
נזק שהוא קנס, ועל כן מהני לנו
תשובה דמודה בקנס פטור.

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

אש, ויתבאר לפי הידוע מה שאמר
הייטב לב כשבא לבקר את המהר"ם
שיק דהנה כתיב וקוי הי יחליפו כח,
והכוונה דאנו קונין את הכח מאת
השי"ת בקנין חליפין, עכד"ק, וכעין
זה יש לומר לגבי מצות מחצית
השקל, כי מבואר בגמרא שמחצית
השקל בא לכפר על עון העגל, והנה
כאשר נכשלו ישראל באותו החטא,
ביקשה מדת הדין למחותם מספר
החיים ולכלותם מעל פני האדמה,
ולכן צוה הקב"ה שיתנו מחצית
השקל, ועל ידי זה יקנו בני ישראל
בקנין חליפין חיים טובים מאת
החותך חיים לכל חי, ולא יהיה בהם
נגף, אכן לכאורה יקשה מהא דקיי"ל
אין מטבע נעשה חליפין, אך י"ל על
פי מה שאמרו שם בגמרא במעם
הדבר שאין מטבע נעשה חליפין,
משום דדעתיה אצורתא, והקב"ה לא
נתכוין להקנות להם לישראל חיים
חלף נתינת צורת המטבע, אלא עיקר
המכוון הוא המחשבה והכוונה בקיום
המצוה, לעשות נחת רוח למי שאמר
ונעשה רצונו, ואם כן שפיר יוכלו
לקנות בחליפין על ידי מחצית השקל
חיים טובים ומתוקנים, וזה שדרשו
במדרש נתקשה משה במחצית
השקל, שהיה קשה לו למשה רבינו
האיך יועיל מחצית השקל לקנות על
ידו חיים בחליפין, וחלא קיי"ל אין
מטבע נעשה חליפין, הראה לו
הקב"ה מטבע של א"ש, וכבר ביארו
בספרים שהכוונה על ההתלהבות
והכוונה הרצויה במעשה המצוה.

ויאמר הי אל משה לאמר אך את
שבתותי תשמורו וגו'. במכילתא
איתא ויאמר הי אל משה לאמר לא
עיי מלאך ולא עיי שליח, ונראה
דהנה אחז"ל שכר מצוה בהאי עלמא
ליכא והקשו המפוי הרי הקב"ה
שומר משמרתה של תורה, ואמרה
תורה ביומו תתן שכרו אכן קיי"ל
דכששלח שליח לשכור פועלים אינו
עובר בבל תלין, והנה תרי"א מצוות
צוה לנו משה ורק שתי דברות
הראשונות מפי הנבורה שמענו, והנה
כתב בישמח משה דהוה דבעת
שדיבר משה בבחי' "כה" בדיבור של
עצמו הוי עיי שליח אבל בעת
שאמר בבחי' זה הדבר ששכינה
מדברת מתוך גרונו הוי"ל עיי הקב"ה
בעצמו, והנה אחז"ל כל המענג את
השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים
ונותנין לו כל משאלות לבו, ועיי
במצות שבת דיבר משרע"ה בבחי'
זה הדבר דהוי כהקב"ה בעצמו ועיי
יקבלו שכרם בעוה"י, ובה יבוארו
המכילתא ויאמר הי אל משה לאמר
לא עיי מלאך ולא עיי שליח דתיבת
לאמר פירושו שיאמרנה לבני ישראל
לא בבחי' מלאך כאשר הוא עושה
בשאר המצוות אלא משונה מצות
שבת שיאמרה בבחינת זה הדבר
שיקבלו שכרם בעוה"י. (דברי יוא"ל)

☆

זה יתנו כל העובד על הפקודים
מחצית השקל בשקל הקודש.
ובמדרש אי נתקשה משה במחצית
השקל והראה לו הקב"ה מטבע של

לעילוי נשמת

האה"ח מרת **אסתר פארקאש** ע"ה
ב"ר מנחם ישראל ז"ל
גלב"ע ה' אדר תשל"ח לפ"ק

לעילוי נשמת

האה"ח מרת **רייזל דאויידאוויטש** ע"ה
ב"ר שלמה יודא ז"ל
גלב"ע כ"ה אדר

שיר וקול תודה

ביקרא דאורייתא, נשגד בהאי עידנא דחדוותא, כסא דברכתא, ומזלא טיבותא, לכבוד ידידינו החשוב האי צנתרא דדהבא, מגיד שיעורין בהויות דאביי ורבא, נחמד למטה ואהוב למעלה, מקשיבי שיעוריו מודים לשמו בתהילה, כשלמה עוטה אורה,

הרב חיים עזריאל יאזשעף שליט"א

לרגל שמחתו בגישואי בנו ני"ו למז"ט ובשעטו"מ

ותהי נא ברכותינו לראשך עטרת, שיזכה לתענוג ונחת לשם ולתפארת, ויוכל להמשיך בהרבעת התורה, לתפארת קהילתנו המעטירה, מתוך שמחה ואורה, וכט"ס.

בברכת התורה

חבורת יסודי התורה

מפעל החסד "ידי משה"

ע"ש כ"ק מרן רבינו משה בהגה"ק רבי חיים צבי זיעעו"כ"א
שע"י התאחדות האברכים דחסידי סאטמאר בני ברק
בגישואות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

המשרד: רח' קדושת יו"ט 17 שיכון קרית יואל בני ברק, טלפקס: 6168833

הודעה משמחת

שמחים אנו להודיע בזה לציבור אנשי שלומינו הע"י כי בעזהש"ת שוב ניתן להזמין על ידינו

קרטון עופות מחולקים מחב' ברקאי

- כל קרטון מכיל 8 עופות כ- 12 ק"ג -

ההרשמה עד יום ראשון הבא פרשת ויקהל בערב - המשלוח יגיע לביתכם עד יום שישי פרשת ויקהל

המעוניינים מתבקשים להרשם בהקדם בכדי שנוכל לסדר הכל עצהו"ט
- התשלום בעת ההרשמה -

ההזמנות וההרשמה אצל: הר"ר פסח אהרן גרינוואלד הי"ו: 03.5707476

או אצל הר"ר דוד יואל קליין הי"ו: 050.4123651

או במשרדנו רח' קדושת יו"ט 17 טל: 03.6168833 בין השעות 8 - 9.30 בערב

בכבוד רב

הגבאים

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מביקים

בשפתי צדיקים

כי תשא וגו' ונתנו" איש כופר נפשו לה'

מעשה רב שהרה"ק רבי מנחם מענדל מרימינוב זי"ע בירך לאיש אחד שיהיה עשיר והיה גביר אדיר מופלג, ושאל אותו הרה"ק רבי נתנלי מראפשיץ זי"ע היתכן ליתן עושר מופלג כזה לאיש אחד, השיב לו הרה"ק: הנה כתב בבבא"ט בפרשתו זו"ל: ונתנו אם תקראנו למפרע יהיה ג"כ ונתנו, ולמר לך כל מה שאדם נותן לצדקה יוחזר אליו ולא יחסר לו בשביל זה כלום, עכ"ל, ולכן על אף שאני ברכתני אותו בעשירות סתם, מ"מ מכיון שהוא בעל צדקה גדול לכן כמו שהוא נדבן גדול בלי גבול יתנו לו מן השמים ג"כ בלי גבול, והנה יש טענה ליצה"ר לטעון שלא ירבה אדם ליתן צדקה, באמרו כי בקושי גדול בא לו הכסף, וכמעט יסתכן האדם בנפשו עבור מעות בעברו ימים ונהרות, וקור וחום לא יעצורו ויומם ולילה לא יניח להרויח ממון בעמל רב למה יתן מעותיו לאחרים בחנם, לזה אמר הכתוב כופר נפשו לה', שידע האדם שבוז שירבה בצדקה יפדה אצל ה' מחטאיו שהרבה לפשוט, כמ"ש (דניאל ד' כ"ד) וחטאך בצדקה פרוק וגו'. (דברי יחזקאל)

לעשות "את" השבת לדורותם

בשול"ת דברי חיים (ח"ב אבה"ע י"ד) מובא כדלהלן: "שאלה בתלמיד חכם אחד שנשא אשה ודר עמה באהבה כדרך תלמידי חכמים עשרים שנים ועדיין לא סר מחיבתה אך לא לכה להבנות ממנה ולא הי' לה שום ולד ולכן נפשו חשקה לקיים מצות פרי ורבי' ולהעמיד בנים תלמידי חכמים כי הוא ממשפחה גדולה בן גדול הדור ז"ל ולכן ביקש ממני למצוא היתר כי זוגתו אינה רוצה להיפרד ממנו בשום אופן", הרה"ק מצאנו דן שם באריכות ומסי' שם דמותר לגרש אותה בעל כרחא אע"פ שחל על זה חרם דרבינו גרשום, בדמקום מצוה לא גורין, אך מסיים שם בזה"ל: "זה נראה לפענ"ד אך מחמת שהוא דבר חדש אינני סומך על עצמי עד שייסכימו עמי איזה גדולים הגם ששמעתי שגדולים הורו להתיר במקום מצוה מכל מקום יראתי לעשות מעשה בלא הסכמת גדולי דורינו והי' שלום, כדברי הבא על החתום ב' י' שבט תרכ"ה לפ"ק צאנו הק' חיים האלבערשטאם" ואכן הרה"ק מצאנו שלח תשובה זו לשואל ומשיב אשר הסכים עמו ונדפס תשובתו בשול"ת שו"מ (מהדו"ק ח"א סי' פ'), וכמו"כ שלח תשובה זו להחידושי הר"מ אשר פלפל בדבריו בשול"ת חידושי הר"מ (אה"ע סי' ל"ו) ואחרי שמסיק כהדברי חיים מסיים שם בזה"ל: ויותר טוב שיפעל בתפילתו שיפקוד ה' אותה כעובדא דרשב"י במדרש עכ"ל - וסיפר הגה"צ אבד"ק לימינוב שליט"א, שקבלה בידו מוקינו הגה"צ מווייטצען זצ"ל שמרן הק' מצאנו כשראה דברי החידושי הר"מ הפטיר ואמר: "ער איז דאך גערעכט" פנה אל האברך הנ"ל ואמר לו שיקבל על עצמו להקפיד ולקבל עליו תוספות שבת מדי שבת בשבתו ועי"ז יושע בוזש"ק כי האוה"ח הק' כתב בפרשתו עה"פ ושמרו בני ישראל את השבת, ד"את"

קח לך סמים נמף וחלבנה

פע"א איחר הבעש"ט הק' להכנס לתפילת נעילה ביום הקדוש, עד שכבר הי' לילה ובכל בתי הכנסת בעיר כבר גמרו להתפלל תפילת נעילה והבעש"ט הק' עדיין לא נכנס, ואחר זמן רב נכנס לבית המדרש והתפלל נעילה בהתלהבות עצומה, כשגמר תפילת נעילה ומעריב והבדלה, אמר לתלמידיו סיבת איחורו, וסיפר להם, שהי' בעולם רשע גדול מאוד שלא הניח עבירה שבתורה שלא עבר עליה, ואתמול כשהגיע היום הקדוש וראה איך שהיהודים לבושים בקיטל ועטופים בטלית ורצים לבית הכנסת בשברון לבב, נזכר שגם הוא יהודי כמותם, ונכנס בלבו הרהור תשובה, אך דחה מיד את הרהורי לבו והמשיך בדרכו הנלווה, כך נשנה הדבר ביום הכיפורים בבוקר, כאשר ראה שוב איך שהיהודים הולכים לבית הכנסת ואימת היום נסוכה על פניהם, אבל הוא המשיך בשלו, כך היה גם כשראה אותם הולכים לתפילת מוסף, אמנם בהגיע שעת תפילת נעילה, ושוב ראה איך שהיהודים הולכים לבית הכנסת לתפילת נעילה, נשבר לבו בקרבו, כשעלה בדעתו שגם הוא יהודי וגם הוא צריך להתפלל להקב"ה, או אז התחיל לערוך חשבון הנפש על כל מעשיו במשך ימי חייו והתחרט עליהם מעמקי הלב, וקבל על עצמו לשנות את דרכו מהיום והלאה, והלך לבית הכנסת והתעטף בטלית, והתחיל לבכות בבכי מר מתוך חרטה גמורה ותשובה שלימה, הקהל עמד להתפלל תפילת נעילה, ואילו הוא המשיך בבכיות עצומות ולא היה יכול להתפלל, ורק אחר שהקהל גמר להתפלל וכל אחד הלך לביתו עמד להתפלל תפילת נעילה, וסיים הבעש"ט הק' את דבריו ואמר לתלמידיו, תדעו שהרבה תפילות נדחות, שלא עלו מזה כמה מאות שנים, היתה להם עליה עם תפילת בעל תשובה זה, וזו היתה הסיבה ששהיתי מלהכנס לתפילת נעילה, כי מאחר שרציתי להתפלל ביחד עמו, על כן נתעכבתי עד שיעמוד להתפלל, ובוה פיי הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע דברי רשיו"ל בפרשתו: חלבנה בושם שריחו רע ומנאה הכתוב בין סמני הקטורת ללמדינו שלא יקל בעינינו לצרף עמנו באגודת תעניותינו ותפילותינו את פושעי ישראל שיהיו נמנין עמנו, ולכאורה יש לדקדק על כפל הלשון ברש"י "שלא יקל בעינינו לצרף עמנו, שיהיו נמנין עמנו, אך לפי הנ"ל יובן דהכוונה על פושעי ישראל השבים בתשובה שלימה, שמלבד הטובה והתועלת לפושעי ישראל עצמם בהצטרפם עמנו, הרי זו טובה ותועלת גם עבורינו שיהיו נמנין עמנו, שעל ידי כך יתעלו תפילותינו יחד עם תפילותיהם ויתקבלו לרצון.

נוה הצדק צב"י תפארתו

בברכת התורה, ובאותות הערכה והוקרה, נברך בזאת השורה, ברכת מזל טבא, לכבוד ידידינו החשוב האי צנתרא דדהבא, מגיד שיעורין בהיות דאביי ורבא, חריף עצום ובקי טובא, צולל במים אדירים ומעלה מרגניתא טבא, מקשיבי שיעוריו מודים לשמו בתהילה,

הרב ר' יהושע צבי יאושעף שליט"א

לרגל שמחתו בהולדת בתו שתחי' למז"ט

ותהי נא ברכותינו לראשך עטרת, שיזכה לראות ולרוות ממנה ומשאר יוצ"ח רב תענוג ונחת לשם ולתפארת, ויוכל להמשיך בהרבצת התורה, לתפארת קהילתנו המעטירה, מתוך שמחה ואורה, וכט"ס.

המברכים בלונ"ה משתתפי השיעור ערב בבית מדרשינו בשיכון
יחזקאל משולם טעלער, שמואל אלטער גנעט, מנחם שלמה פרידמאן,
משה יוחנן קליין, יצחק שמעון ווייס, שמעון שווארץ, נפתלי מנחם שטיינמעטץ

שיר ושבחה הלל וזמרה

בשמחה רבה הננו לשגר בהני שורתא, כסא דברכתא, קדם מע"כ המלמד היקר לעילא מכל תושבתא, מורה דרכינו ומאיר נתיבותינו, בעסק התורה להאיר עינינו, משריש בלבינו אהבת התורה, ומידות טובות בדרך הישרה, בסבר פנים וברוח נפלאה ומסורה, להעלותנו בכל מידה נכונה, שמו מהללים בשפתי רננה,

הרב מרדכי מנחם שווארץ הי"ו

לרגל שפחתו בהולדת בנו גי'ו לעזל טוב

יה"ר מלפני אבינו שבשמים, שמשמחה זו יושפע לו שמחות בכפליים, וירווח ממנו ומכל יו"ח רב נחת במלוא חפניים, ובשכר עבודתו המסורה והנאמנה למענינו יזכה לרב טוב וחסד לאורך כל ימי חייו, ויראה פרי קודש הילולים בעמליו, וכל טוב סלה.

כ"ד תלמידיו השמחים בשמחתו בלונ"ה בכיתה ו' (א) בת"ת יטב לב דרב"י מסאטמאר
אברהם אליעזר ראטער, אלכסנדר לאנדא, זכריה דוד ערשי, חיים צבי שווארץ, חיים שלום לובצקי,
יהושע חנן טורצין, יואל ליפא יאושעף, יחזקאל שרגא בראד, יצחק אייזיק שווארץ, ישראל געלבער,
מרדכי שטיינמעטץ, נפתלי עקשטיין, נתן קרפל דאנודאנוויטש, שמעון היימליך, שמעון יואל געשטעטנער
גם אני מצטרף לברכה, בידידות ובהערכה: דוד שלמה וואנחאצקער

מאמרים נהמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, בפתור ופרח משוקדים

פרפראות לחכמה

ילך נא ה' בקרבנו כי עם קשה עורף הוא וסלחת לעונינו ולחטאתינו ונחלתנו. ידוע הדקדוק מהו כעין נתינת טעם כי עם קשה עורף הוא וכו', אך קיימא לן (בבא מציעא צה.) פשיעה בבעלים פטור, על כן יש לומר זהו שביקש מרע"ה "ילך נא ה' בקרבנו", ויהיה שמירה בבעלים ואז יהיה פטור אפילו מפשיעה, כי עם קשה עורף הוא, ומצוי אצלם הפשיעה ג"כ, על כן צריך להיות השמירה בבעלים כביכול, ואז יהיה נפטרים מן הדין, וסלחת לעונינו ולחטאתינו. (תפארת בנים)

☆

ושכתי כפי עליך עד עברי. וברשי"ל אי' מכאן שנתנה רשות למחבלים לחבל, ויל"ד היכן מרומז דבר זה בפסוק, ונל"פ בהקדם הפסוק בפרשת תצוה "שפה יהיה לפיו סביב מעשה אורג כפי תחרא לא יקרע", דהנה ראשי ד' תיבות הללו לפיו סביב מעשה אורג – הוא סמאל, ור"ת ת'חרא י'היה ל'ז לא י'קרע – הוא לילית, שהם שמות מסטרא אחרא, ותיבת "כפי" שהוא שם קודש, עומד באמצע ואינו מניח לקרב אותם, וזהו "ושכתי כפי" עליך, מכאן שנתנה רשות למחבלים לחבל, כי על כן הפסיק ביניהם בתיבת "כפי" להפסיק ביניהם ולסוכך עליו שלא יוכלו לחבל. (הגה"ק ר' שמשון מאסטרפאפולי ז"ע)

☆

אלהי מסכה לא תעשה לך. את חג המצות תשמור. סמיכות שתי מצוות הללו תמוה מאד, ונראה דאיתא בגמ' (מגילה דף יב.) למה נתחייבו ישראל בימי המן כליה, מפני שהשתחוו לצלם, והנה ילפינן (שם ט.) מהפסוק ויעבור מרדכי, שהעביר מרדכי את יום הראשון של פסח וצוה להתענות בו, וזה שאמר הכתוב, אלהי מסכה לא תעשה לך, ועי"ז שלא תשתחוה לצלם ולא להי מסכה, את חג המצות תשמור, תוכל לשמור את הפסח כראוי וכהוגן, ולא תצטרך להעבירו בתענית כמו שעשו בשושן. (שארית יעקב)

☆

לא תבשל גדי בחלב אמו. ויאמר ה' אל משה כתב לך את הדברים האלה כי על פי הדברים האלה ברתי אתך ברית ואת ישראל. יש לבאר הסמיכות למה אחר מצות "לא תבשל גדי בחלב אמו" אמר לו מצות כתיבת התורה, עפ"י מאמרם ז"ל (שמו"ד פ' כ"ח) כשעלה משה רבינו ע"ה למרום לקבל התורה קטרגו המלאכים על נתינת התורה לישראל, וצר הקב"ה קלסתר פניו של משה דומה לאברהם, ואמר להם הלא זה שאכלתם אצלם, היינו שאכלו אצל אברהם בשר בחלב ועברו בה על איסור תורה, לכן לא יתן להם התורה כי אם לישראל, ובזה יתפרש הסמיכות, כי תיכף כשאמר מצות איסור בשר בחלב, אמר לו הקב"ה "כתב לך את הדברים האלה כי על פי הדברים האלה", היינו מה שצויתי לכם בתורה על איסור בשר בחלב, והמלאכים עברו על איסור זה, ובכך נצחתם את המלאכים וקבלתם את התורה, וזה "כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל" לקבל את התורה על הר סיני. (צמח דוד)

כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם ונתנו איש כופר נפשו לה. ואמרו חז"ל (מגילה יג.) גלוי וידוע לפני מי שאמר והי' העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל לפיכך הקדים שקליהם לשקליו, עוד אמרו (שם) שהמן הרשע הי' מונה חדשים וימים עד שהפיל פור הוא הגורל ונפל בחודש אדר, או אז שמח שמחה גדולה, ואמר נפל לי פור בירח שמת בו משה, ובזה יל"פ "כי תשא את ראש בני ישראל, ר"ל כאשר יצטרך לסלק את ראש בני ישראל, הוא משה רבינו ע"ה, או ונתנו איש כופר נפשו" שהוא מחצית השקל כדי להקדים ולבטל שקלי המן שרצה להשמיד ולהרוג את כל היהודים בחודש שמת בו משה. (ראשי בשמים)

☆

ויאמרו אלה אלהיך ישראל. בגמ' איתא (ברכות לב.) אמרה לפניו רבש"ע הואיל ואין שכיחה לפני כסא כבודך שמא לא תשכח לי מעשה העגל אמר לה גם אלה תשכחנה, אמרה לפניו רבש"ע הואיל ויש שכיחה לפני כסא כבודך שמא תשכח לי מעשה סיני, אמר לה ואנכי לא אשכחך. ונ"ל על פי המדרש (שמו"ד פמ"ג ס"ה) שטען משה רבינו ע"ה במעשה העגל לי צוית ולא להם, שאמרת לי בלשון יחיד ואנכי ה' אלהיך וגו', ומעתה דאגו ישראל אפשר מהאי טעמא ישכח ה' מעשה העגל, שיקח טענת משה רבינו ע"ה לאמת שלא צוה להם כלל וממילא ישכח מהם מעשה סיני, והשיב להם ה' ואנכי לא אשכח"ך בלשון נוכח, שלא אשכח לך מעשה סיני שצוית לך, היינו לכנסת ישראל. (גבעת פנחס)

☆

לך רד. ופרש"י רד מגדולתך ויל"פ דהנה צריך לכתוב ד' דאחד גדולה כדי שלא תתחלף חלילה באחר, וכמו"כ בהפסוק לא תשתחוה לאל אחר צריך לכתוב ר' גדולה כדי שלא יתחלף באח"ד ח"י, וכיון שיששראל חלפו ר"ל אחד באחר וילכו אחרי אלוהים אחרים א"כ שוב אין צריכים לכתוב הב' אותיות הללו ד' ור' גדולות וז"ש ר"ד מגדולת"ך דהיינו שורידו מגדולות אותיות ר"ד כי שיחת עמך.

☆

וישלך מידיו את הלוחות. לכאורה כוונת משה רבינו ע"ה הי' דהנה עמד אז בתפלה ובקש מהקב"ה ואיה הבטחתך שהבטחת לאברהם אבינו ואעשך לגוי גדול, אמר לו הקב"ה ואעשה אותך לגוי גדול, כך יתקיים הבטחת. ולא היה למשה מה להמליץ שלא יבואו בני ישראל ח"י לידי כליה, אך חיפש עצה ומצא כשירד עם הלוחות שיבר בידיו את הלוחות, וכוונתו הי' בזה כדי שיהיה הוא חייב מיתה לשמים, בשברו מעשה אלקים ומכתבי אלקים, ושוב אי אפשר לומר עוד ואעשה אותך לגוי גדול כי הוא יתחייב מיתה, ושוב על כרחך יסלח לישראל, וזהו ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא, פירוש הנחה מונחת, בין תשא חטאתם ובין לא תשא חטאתם, על כל פנים מחני נא מפני חטא שבירת הלוחות ששברתי ספר"ך אשר כתבת, ושוב ממילא תשא חטאתם של ישראל, מכיון שלא תוכל לעשות אותי לגוי גדול. (מעין יעקב)

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

ודרשת והקרת

בענין אם מותר לעשות שותפות עם עכו"ם

השער אפרים והמעיל צדקה סוברים בשיטת הנוב"י

ובשו"ת שער אפרים (סי' כ"ד) ס"ל גם כן דבן נח מוזהר על השיתוף, ופי' בדברי התוס' דכתבו שמזכירין עמהם שם שמים ומשתפין שם שמים ודבר אחר, דכוונתם דמזכירין שם שמים וקדשים שלהם כמו להבדיל אלף הבדלות בין טומאה לטהרה שנאמר ויאמינו בה' ובמשה, אף שהעכו"ם משתפים במקום משה איזה מקדשים שלהם לא הוזהרו על כך אם לא יאמינו במשה או בשאר נביאים, משא"כ בישראל אם משתפים באמת ש"ש ושם ע"ז אסור גם בשבועה עכ"ד. ובשו"ת מעיל צדקה (סי' כ"ב) פי' ג"כ בדבריו וכתב עוד דכתבו שמזכירין שם שמים וכוונתם לדבר אחר היינו שמזכירין שם השם וכוונתם לעבודה זרה שלהם זה ג"כ אינו איסור לישראל דכתיב לא ישמע על פיך דייקא ולא מה שבכוונתו עיי"ש.

ובפרי מגדים (י"ד סי' ס"ה) כתב וז"ל כי לכאורה הא דבן נח אין מוזהר על שיתוף היינו בשבועה שישתף שם שמים ונביאים, דבישראל אסור הוא לעבוד עבודה זרה בשיתוף דישאל נהרג עליה, ד"ה בן נח, ומשמע בדבריו דסבר גם כמו שכתב בשער אפרים דהא דמותר בשבועה הוא דוקא כשמשתף שם שמים עם קדשים שלהם ולא לשם שמים ושם עבודה זרה, אמנם לשון הרמ"א דאינם מוזהרים על השיתוף לא משמע כן, ובפתחי תשובה (י"ד סי' קמ"ז) כתב על דבריהם דאף שהאמת כן הוא שעבודה זרה בשיתוף אסור גם לב"נ, מכל מקום א"א לומר כן בדעת הרמ"א כי מדבריו בדרכי משה (י"ד סי' קנ"א) מבואר להיפוך, וכן חש"ך (שם) נקט בדעת הד"מ דאין מוזהרים כלל על השיתוף.

ובשו"ת ושב הכהן (סי' ל"ה) האריך להוכיח דב"נ מוזהרים על השיתוף, והביא ראי' מהא דגר תושב יינו מותר בהנאה, והרי גר תושב הוא כשמקבל ז' מצוות בני נח ואי נימא שבני נח אינו מוזהרין על השיתוף, א"כ עדיין הוא עובד ע"ז והאריך יינו מותר בהנאה, איברא בפרי מגדים (א"ח סי' ש"ד א"א סק"ו) כתב דגר תושב שקיבל ז' מצוות בני נח ושלל לעבוד עכו"ם בשיתוף משמע מלשון דהוא מלבד הז' מצוות בני נח, ולפי"ז אינו ראי' מגר תושב. – [אכן צ"ע דהפרמ"ג בעצמו (סי' קנ"ו וביר"ד שם) ס"ל דב"נ מצווה על ע"ז דשיתוף, ועוד הביא ראי' שם מהא דאמרינן (יומא ס"ה) דבמעשה עגל הרגו בסייף ופירש"י אף דע"ז בסקילה אז עדיין לא ניתנה ד' מיתות ב"ד ונידונו במיתת ב"נ שכל מיתתן בסייף, ואי נימא שב"נ אינו מוזהרין על השיתוף למה נהרגו כלל, ויש להעיר בזה דאיה"נ ב"נ אינו מוזהר על השיתוף, אבל בודאי לגבי דין ע"ז

מחלוקת הראשונים אם יש איסור לגרום לגוי להשבע

בגמ' סנהדרין (דף ס"ג ע"ב) אסור לאדם שיעשה שותפות עם העובד כוכבים שמא יתחייב לו שבועה ונשבע בעבודת כוכבים שלו והתורה אמרה לא ישמע על פיך, ובתוס' (ד"ה) אסור פליגי רבינו שמואל ור"ת דר"ש ס"ל דקל וחומר ששבועה עצמה דאסור לקבל הימנו, ור"ת ס"ל דמותר קודם שיפסיד וכו' דבזמן הזה כולו נשבעים בקדשים שלחן ואין תופסין בהם אלקות ואע"פ שמה שמזכירין עמהם שם שמים וכוונתם לדבר אחר מ"מ אין זה שם עבודת כוכבים וגם דעתם לעושה שמים, ואע"פ שמשותפין שם שמים ודבר אחר לא אשכחן דאסור לגרום לאחרים לשתף, ולפני עור ליכא, דבני נח לא הוזהרו על כך, עכ"ל. (ועי' תוס' בכורות דף ב' ע"ב).

ובשו"ע א"ח (סי' קנ"ז) כתב המחבר כדברי הגמרא דיהיה מלהשתתף עם עכו"ם, ורמ"א כתב דיש מקילין דעשיית שותפות עם עכו"ם בזמן הזה, משום שאין העכו"ם בזה"ז נשבעים בעבודת אלילים, ואע"ג דמזכירין העבודת אלילים מ"מ כוונתם לעושה שמים וארץ אלא שמשותפים שם שמים ודבר אחר, ולא מצינו דיש בזה לפני עור לא תתן מכשול, דהרי הם אינם מוזהרים על השיתוף.

הנודע ביהודה טוען שנשתרבב טעות בין הפוסקים שב"נ אינו מוזהר על השותף

ובשו"ת נודע ביהודה (מהדו"ת י"ד סי' קמ"ה) בתשובה מבן המחבר כתב דאף שדבר זה מורגל בפי כמה חכמים שאין הנכרים מצווים על השיתוף וגם בכמה ספרים מדרשות ואגדות השתמשו בהקדמה זאת, אני יגעתי ולא מצאתי דבר זה וכו' ומה שנתפשט דבר זה לומר שאין ב"נ מוזהר על השיתוף, היה ע"פ טעות, מדברי התוס' והרמ"א וסברו שכוונת הרמ"א הוא שאין ב"נ מצווה לעבוד ע"ז בשיתוף, אבל באמת לא כן הוא, וכוונת התוס' והרמ"א הוא דמה שמשותף שם שמים ודבר אחר בשבועה אין זה עובד ע"ז ממש רק שמזכירו בשבועתו עם שם שמים בדרך כבוד, בזה מצינו איסור לישראל דכתיב ובשמו תשבע והוא אוהרה שלא ישבע אלא בשמו ית', והנכרים אינם מוזהרים על זה השיתוף, אבל בעצם לעבוד עבודה זרה בשיתוף אין חילוק בין ישראל לנכרי, והביא ראי' מברייתא מפורשת בסנהדרין (דף נ"ז ע"ב) דבעבודה זרה כל שבית דין של ישראל ממיתין עליהן ב"נ מוזהר עליהן, ולא חילק בין עבודה זרה לבדו או בשיתוף עיי"ש.

וביבמות (דף מ"ז ע"ב) אמרו בהא דכתיב ברות שובי אחרי יבמתיך ותאמר רות אל תפגע בי וכו' דאמרה נעמי לרות אסיר לך עבודת כוכבים, אמרה לה ואלקיך אלקי, והקשו המפרשים דהלא גם ב"נ אסור בעבודת כוכבים, ובערוך לנר תי' עפ"ד הרמ"א הנ"ל דבני נח אינו מוזהרין על השיתוף, וזה אמרה לה ואלקיך אלקי היינו רק אלקים אחד כמותך עי"ש, ולכאורה מזה ראי' לדעת הרמ"א הנ"ל, ובושב הכהן שם הביא ראי' זו, ודחהו דיש לומר דאמרה לה כן כיון דבני נח אינו נזהרין בזה, אכן לשון הגמ' אסיר לך עבודת כוכבים לא משמע הכי.

היה להם דין ישראל אלא דהד' מיתות ב"ד עדיין לא נתפרש להם, וממילא כל דין מיתה שדנו אז היה בסייף וצ"ע.

שיטת העולת תמיד שבאיסור הוא דוקא כשפוגמין ביהודי
הוי"ה ית'

ובמעיל צדקה (שם) הביא בשם עולת תמיד דהא דאין מוזהרין על השיתוף זה דוקא כשאומרים זה למעלה מזה ואין פוגמין ביהודי השיתוף, אבל אם פוגמין ביהודי השיתוף ואומרים שנים הם, הרי זה בכלל עבודה זרה, וגם בני נח מוזהרים על כך, ובמעיל צדקה שם חולק עליו וס"ל דבכל אופן מוזהרים על השיתוף.

ארגון שיעורי תורה

שעל ידי

התאחדות אברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות ב"ס מרן אדמו"ר הגה"ס שליט"א

סרית יואל - בני ברק

מודעה רבא לאורייתא

הננו בזה להודיע לכל אנ"ש ואברכי קהילתינו הק' הע"י

כי לאור ההצלחה בהלכות טהרה יתחיל אי"ה

סדרת שיעורים בהלכות יחוד

על ידי

ישראל שלום גאלדנברגער שליט"א
הרה"ג ר' **ישראל שלום גאלדנברגער שליט"א**

בכל יום שלישי החל מיום ג' פרשת ויקהל הבעל"ט

בשעה 9.15 – 10.00 בערב בבית מדרשינו בשיכון

לטובת השיעור ולתועלת הציבור יהי' ניתן למסור שאלות בכתב בהל' יחוד
לידי מוה"ר מנחם צבי ראטער שליט"א עד יום ב' בערב, ואי"ה ידונו עליהם בעת השיעור

ביקרא דאורייתא

הגבאים

פנינים וחידושים בגמרא מס' גיטין הנלמד במסגרת חבורת "יסודי התורה" נר"נ ע"י אחד המגי"ש

פניני התורה

פדיון שבויים יותר משוויים האמיתי

הלכה למעשה

להלכה סובר השו"ע (נ"ד סי' רנ"ב ס"ד) כטעם השני וז"ל: "אין פודים השבויים יותר מכדי דמיהם מפני תיקון העולם, שלא יהיו האויבים מוסרים עצמם עליהם לשבותם", ולפי טעם זה אסור לאב לפדות את בנו אפילו כשיש לו כסף ורוצה לשלם מכיסו, (עיי"ש בש"ך ס"ק ד' בשם הב"ח), אמנם יש שלימד זכות על מה שלא נזהרין כיום בדין זה, ופודין השבויים הרבה יותר מדמיהן, וכתב שמצוה רבה יש בזה, וכל המרבה להתעסק בזה ה"ז משובח (פתחי תשובה שם סק"ה).

שאלה:

חטפו נפש מישראל, ודורשים סכום מופרז כופר נפש, ואם לא ישלמו להם ימיתו אותה, והוריו מוכנים לשלם כל אשר להם בעד נפשם, אמנם הדבר ברור שעיי"ז שנכנעים אליהם יגרום חטיפות נוספות, שאחריתה מי ישרונה, האם מותר לפדותו או לא.

*

תשובה:

במשנה (דף מה ע"א) "אין פודין את השבויין בסכום שהוא יתר על כדי דמיהן מפני תיקון העולם" ובגמרא

"איבעיא להו האי טעם זה של "מפני תיקון העולם" שבגללו אין פודים את השבויים ביותר מכדי דמיהם משום דוחקא דצבורא הוא האם הוא משום דוחקם של הציבור, שאין לנו לדחוק את הציבור ולהביאו לידי עניות מחמת אלו שנשבו או דילמא הטעם הוא משום דלא לגרבו וליתנו טפי כדי שלא יתאמצו האויבים לשבות עוד יהודים רבים כיון שמקבלים עבורם ממון רב.

הגמרא רוצה לפשוט את הספק ממעשה

שדה:

תא שמע דלוי בר דרגא פרקא לברתיה בתליסר אלפי דינרי זהב פדה את כתו בשלוש עשרה אלף דינרי זהב בלי להודקק לכספי ציבור, הרי מוכח שלא חששו שמא ישתדלו לשבות עוד, אלא רק לדחוק הציבור ולכן כשאנו מוטל על הציבור מותר. ודוחה הגמרא: אמר אביי ומאן לימא לן דברצון חכמים עבד ומי יאמר לנו שעשה כן ברצון חכמים דילמא שלא ברצון חכמים עבד ואסור לפדות ביותר מכדי דמיהם אפילו אם לא מטילים את הדבר על הציבור.

הנפ"מ בין ב' הטעמים

והנפ"מ בין ב' הטעמים מבואר ברש"י אם אביו או אחד מקרוביו עשיר ורוצה לפדותו ביותר מכדי דמיו, ואינו נופל על הציבור, שלטעם א' משום דוחק הציבור מותר, אבל לטעם ב' שמא ישתדלו השבאים בעקבות זה לשבות עוד יהודים יש כן ואסור.

מעשה נורא שאירע להמחר"ם מרוטנבורג בסוף ימיו

המחר"ם מרוטנבורג בסוף ימיו בראותו כי מצב ישראל באשכנז הולך ורע, החליט לעזוב את הגולה ולהתיישב בארץ ישראל, ומומר אחד הכירו ומסר אותו למלכות, תפסו אותו והושיבוהו בבית האסורים, ושם מת.

מתי קרה הדבר, ואיזה מלך, ושאר הפרטים יש כמה נוסחאות ביוחסין, בצמח דוד, בסדר הדורות, ובשם הגדולים, וכן בים של שלמה להרש"ל, ואין בידינו מה לקרב ומה לרחק, ונכתוב תוכן הספור וסוף המעשה עפ"י הנ"ל ושאר מקורות.

והיינו כי מחמת המסירה הוחזר לאשכנז מלומברדיה, ולפי פקודת הקיסר רודולף הושם בכלא ודרש סכום עצום לפדיונו, המחר"ם פסק כי "אין פודין השבויים יותר על כדי דמיהן", ויש לחשוש כי יתפסו גדולי ישראל כדי למצוין דמם של ישראל. מהר"ם קיבל יסוריו באהבה ונשאר בכלא שבע שנים.

אולם על אף שהייתו בכלא ניתן רשות לתלמידו ר' שמשון צדוק לבקרו ולהעריך תשובותיו להשאלות שהגיעו אליו מארבע פינות העולם, וזהו ספר הנקרא ה"תשבין".

מהר"ם מת בכלא כ"ט אייר שנת ג'ג' לאלף השישי, והדוכוס לא רצה להוציא, אלא א"כ ישקלו לידו סכום עצום ונורא, ונשאר ממון בכלא י"ד שנה, ולבסוף בא נדיב אחד ופדה את עצמותיו ונתנוהו לקבורה בוורמייז בד' לחודש אדר ס"ז לאלף השישי.

ובדאי לכתוב משה"כ המה"ד והשה"ג והיש"ש, כי בדעת הדוכוס היה לתפוס שאר גדולי הדור, וביניהם את תלמיד הרב הרא"ש, וברכה למוליטולא וניצול עיי"ש. (תולדות חכמי הדורות עמוד קל"ה)

הדין כשיש סכנת נפשות

בגמרא (דף נח ע"א) "מעשה ברבי יהושע בן חנניה שהלך לדרך גדול שברומי, אמרו לו תינוק אחד יש בבית האסורים יפה עיניים וטוב רואי וקווצותיו סדורות לו תלתלים, אמר מובטחני בו שמורה הוראה יהיה בישראל, לא זו מה עד שפדאו בממון הרבה, ולא היו ימים מועטים עד שהורה הוראה בישראל". והקשה התוס' איך פדה אותו רבי יהושע בן חנניה ביותר מכדי דמיו, הרי אין פודין את השבויין יתר על כדי דמיהן, ומתריך תוס' ב' תירוצים.

א. כשיש סכנת נפשות שיהרגו את השבוי פודים אותו אף ביותר מכדי דמיו.

ב. תינוק זה מופלג בחכמה היה.

והנה לפי התירוצין הראשון כשיש סכנת נפשות פודים את השבויים אף ביותר מכדי דמיהם, אולם לפי

התירוצין השני גם כשיש סכנת נפשות אם לא יפדוהו אין פודין ביותר מכדי דמיו, אלא אם כן הוא מופלג בחכמה שאז מותר.

הלכה למעשה

בפתחי תשובה (שם סק"ד) הביא בזה מחלוקת אחרונים, שלאשל אברהם פודים, וליד אליהו אין פודין עי"ש, וראיתי לציין (בקובץ שערי הוראה) דבשדי חמד (ח"א טערכת א' קכ"ט) כתב שגם התירוצין השני סובר דבסכנת נפשות פודים אף ביותר מכדי דמיו, וכוונתם בתירוצין השני היא לומר, שגם אם לא היה בסכנה מותר לפדות בגלל חכמתו, וא"כ כשיש חשש פיקוח נפש מותר לכו"ע, ועוד כתב שם דרובא דרובא נקטי כסברת התוס', דבסכנת נפשות פודים יותר מכדי דמיו עי"ש.

KOLLEL AVRICHIM ATZEI CHAIM
DSATMAR
KIRYAS JOEL BNEI BRAK
3 KIDSHAS YOM TOV ST. BNEI BRAK

כולל אברכים עצי חיים
דיסאטמאר
קרית יואל בני ברק
רח' קדושת יום טוב 3 בני ברק

מיסודו של כ"ק מרן רביה"ק בעל ברך משה זי"ע - בהדרכת והמשכת מו"מ כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

לחן ולכבוד צבי תפארה

בברכת הצורה, נברך בזאת השורה, ברכת מז"ט בשפה ברורה, וכל שבח ושירה, קדם מעלת כבוד הא' נברא יקרא, ארי שבחבורה, גרים באורייצאן צדיקא, חשיכה כאורה, עובד ה' ביראה טהורה, חריף טובא, ובק', משנצו קב ונק', מסור בלו"צ למענינו, מרים על נס קרן הצורה בצרכינו, ראש חבורצינו בצרכי כוללנו, ה"ה

הרה"ג ר' יהושע צבי יאזשעף שליט"א

לרגל תת ה' שמחה במעונו בהולדת בתו תחי' למז"ט

ויה"ר שיזכה לגדלה ולחנכה למעש"ט ולמצוות, וירוה ממנה ומכל יוצ"ח רב צענוג ונחת, מתוך שמחה והרחבת הדעת, ויזכה להמשיך בהרבצת הצורה, בשמחה ואורה, ואך ששון ושמחה בביצו יה"י שורה, עדי נזכה לביאצ גואל צדק במהרה, אמן.

המברכים במזמור לתודה וביקרא דאורייתא

לומדי "חבורת הלכות שבת" בכולל עצי חיים פה קרית יואל ב"ב

יעקב הערשקאוויטש, דוד שלמה וואנאנצקער, יואל כהן, יחזקאל כהן, יוסף צבי שישא, שלמה אהרן ווייס, יעקב אייזיק מארקאוויטש, יחזקאל מיכל בערקאוויטש, אלטער אשר אנטשיל אלאוויטש, ישראל טויסיג, יואל אברהם שווארץ, אליעזר בנעט, מנחם זאב קארנבאלי, יואל וויינבערגער, יהודה ארי' ווייס, שלמה אהרן וויינבערגער, יואל שישא, יעקב אליעזר היילברון, נחמן כהנא, משה מנחם בארמינקא

שיר וקול תודה

ביקרא דאורייתא, נשגר בהאי עינא דחזוונא, כסא דברכתא, ומזלא טיבותא, לכבוד ידידינו החשוב האי צנתרא דדהבא, מגיד שיעורין בהויות דאביי ורבא, נחמד למטה ואהוב למעלה, מקשיבי שיעוריו מודים לשמו בתהילה, כשלמה עוטה אורה,

הרב יהושע צבי יאזשעף שליט"א

לרגל שמחתו בהולדת בתו תחי' למזל טוב

ותהי נא ברכותינו לראשך עטרת, שיזכה לגדולה לשם ולתפארת, ויוכל להמשיך בהרבצת התורה, לתפארת קהילתנו המעטירה, מתוך שמחה ואורה, וכט"ס.

עברת התורה
חבורת יסודי התורה

מזלא טבא וגדיא יאה

בקול שירה וזמרה, נביע ביאת השורה, ברכת מזל טוב בשפה ברורה, אל מעלת כבוד אבינו - חותנינו האי גברא יקירא, גייס באורייתא תעירא, מדקדק במעוה קלה כבחמורה, ומופלג בראתא טחורה, סופר מהיר במלאכתו, קב ונקי משנתו, מסור בכל לב ונפש למענינו, וצמוד באהבה בקירות לגבינו,

הרה"ח ר' אלימלך דאווידאוויתש שליט"א

ומנשים באוהל תבורך אמינו - חמוצ'ינו החשובה שיצחי

לרגל השמחה שבמעונם בהולדת הנכדה שתחי' למז"ט

אצל גיסנו היקר והנעלה, מופלג בכל מידה ומעלה, אהוב למטה ונחמד למעלה,

הר"ר יואל גרדיז הי"ו

ואנלין מיליא, יהון לרקיעא, קדם רבון עלם ועלמיא, שתוכו לרב נחת וחרחבת הדעת דקדושה, במידה נכונה וגדושה, עדי נזכה לתשועת עולמים, במהרה בקרב הימים, בביאת משיחו הולך תמים, אבי"ר.

החותמים ומאחלים מקרב לב

בניכם: שמעון דוד, יואל, דאווידאוויתש.

חתניכם: עבי האלצער, שלמה ישעי' שלאמאוויתש, יוסף היילברון.

הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים, עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

חוקים להורותם

דיני אמירת דברים שבקדושה במקום טהור (ח)

נערך ונסדר ע"י הרב יהואל מייכל אברהם פרידמאן שליט"א

קיצור מגילת הקודם

אסור לומר דבר שבקדושה במקום שיש שם ריח רע של צואה וכדו' וצריך להרחיק ארבע אמות ממקום שכלה הריח (שו"ע סי' ע"ט).

וכל זה איירי בענין שאינו רואה את הצואה שהוא מכוסה, דאם הוא רואה צריך להתרחק מלפניו כמלוא עיניו, דהיינו שלא יוכל לראותה ומלאחריו או בצדדין צריך להרחיק ד' אמות ממקום שכלה הריח.

ריח רע הבא מחדר אחר

ריח רע הבא מצואה שנמצא בחדר אחד והוא נמצא בחדר אחר, אינו צריך להתרחק ארבע אמות ממקום שכלה הריח, ודי בזה שהוא מתרחק שאין מגיע אליו הריח, ואז מותר לו לומר דבר שבקדושה, ואף אם בחדר שהוא נמצא שם מגיע ריח רע, מכל מקום כיון שאצלו לא מגיע מותר (ביאור הלכה סי' ע"ט בהקדמה בא"ד השביעי, וטעמו דזה נחשב כריח שאין לו עיקר ואינו אלא מדרבנן וסגי בזה שאין מגיע לו הריח).

אך לכתחילה נכון גם בזה להרחיק ד' אמות ממקום שכלה הריח, דכמה פוסקים סוברים כן, (עי' ביאור הלכה סי', ומשני' סי' ע"ט סעי' ב' סק"י וביאור הלכה ד"ה ולא שינוי רשות, ובשועה"ר סעי' ה' משמע להקל בזה).

ריח חלש - קלוש

ריח רע הולכים אחר רוב בני אדם, דריח כזה שמפריע לרוב בני אדם, זה נחשב לריח רע, אולם מי שחוש ריחו חזק או אדם מפונק שמצטער אפילו ממעט ריח, שסתם אנשים אינם מצטערים מזה, צריך להרחיק ד' אמות ממקום שכלה הריח לפי הרגשתו, ואפילו שהוא ריח מעט שסתם אנשים אינם מצטערים מזה (שו"ת קרן לדוד או"ח סי' י"ז), ודוקא ריח חזק שמצטערים ממנו, אבל כל שנשאיר ריח קלוש שאין בו צער לבני אדם אינו נחשב לריח האוסר. (משמעות המשני' ס"ק כ"ג)

ואפילו מי שיש לו חולי ואינו מריח גם כן צריך להרחיק ד' אמות ממקום שכלה הריח (שם סעי' א') ואפילו

מי שרגיל לריח זה ואינו מצטער בו כגון העובד באשפה, או אשה העובדת עם ילדים קטנים וכדו' - גם כן צריכים להתרחק מריח רע בעת אמירת דבר שבקדושה (משני' סי' פ"ה סק"י לגבי אומן הרגיל בריח רע).

התזת ריח טוב להעביר הריח

התזת מיני בשמים להעביר הריח הריח - תלוי הדבר דאם נמצא בחדר שיש בה צואה אז לא מהני (כמו שמי שאין לו חוש הריח דאסור לו לומר דבר שבקדושה), ואם הוא נמצא בחדר אחר אז יש לסמוך דמהני (משמעות שו"ת מנח"י ח"ח, שו"ת שבה"ל ח"ג סי' י"ח).

ומענין לענין כדאי להעתיק מש"כ בקונטרס הכנה דרבה (צוואת הגאון בעל ערוגת הבושם זצוק"ל) אות י"ג, וז"ל: "נקיות הואיל ואתי לידן צריך אני לעורר על דבר אחד מה שנשתרבו מזמן לא כביר בין כל בני שחץ שרוחצין או סכין עצמן באיזה מין בורית שמוליד ריח מבושם לחושים גשמיים שלהם, אי נמי מפוזרים עליהם איזה אבק "פודער" עד שריח נודף מהם ברחוק מקום, ונשתרבו זה אפילו בין בחורים ואנשים צעירים אשר עדיין בחיצוניותם נראים כישראלים כשרים ויהודים נאמנים, אמנם אדם כשר לאמיתו נפשו קצה בריח כזה יותר מריח זוהמא ולכלוך, ומלבד שיש בזה איסור ל"ת של לא ילבש גבר (כדמבאר ביו"ד סימן קפ"ב), ואין להתעקש ולמצוא היתר מחמת שנשתרבו מנהג הרע הזה בין האנשים, כיון דלא נשתרבו אלא בין בני שחץ, ותו דאפי' בכה"ג חברים צריכים למנוע (כמבאר בר"ן בע"ז פ' א"מ וברמ"א סימן קנ"ו וקפ"ב ע"ש), אבל בר מן דין כמה טעמים יש בזה לשקץ ולתעב דבר הזה, טעמים גלויים ונסתרים שאין להעלות על הספר ע"כ חלילה לעשות כמתכונתם ולאחוז בדרכיהם וכו' ולדעתי ריח הנ"ל הוא יותר מזוהם ומגושם מריח צואה, והרחקה ממנו הוא ענף ממצוה הנ"ל של ויתד תהי' לך על אזניך וגו' כי י"א מתהלך בקרב מחניך והי' מחניך קדוש וגו' עכ"ל.

בחודש אשר מרבים בו בשמחה

השתדלו והרבו ביתר שאת בקביעת עתים לתורה

אשר אין שמחה כשמחת התורה

פקודי יי ישרים משפחתי לב

חבורת
יסודי התורה

ע"י המערכת
י"א ב' ח' א' ת"ש

חבורת
יסודי התורה

ע"י המערכת
י"א ב' ח' א' ת"ש

תולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא דצדיקא

הרה"ק הרבי ר' אלימלך בן רבי אליעזר ליפא זי"ע מליזענסק

יומא דהילולא כ"א אדר (תקמ"ז)

בקהל חסידים

לפי המסורת נתקרב רבי אלימלך אל דרך החסידות ע"י אחיו הרבי ר' זושא זי"ע, וגופא דעובדא הכי הוה: הרבי ר' זושא בהיותו עני מרוד ונודד על פני הארץ, נזדמן אצל דודו ר' פילט, שהי' משב"ק אצל המגיד הק' ממעזריטש זי"ע, ושם התוודע אל המגיד הק' שלימדו דרך בעבודת ה', באחד הימים נזדמן הרבי ר' זושא לשינאווא מקום מגורי אחיו הק' הר"א, ואחיו הר"ק התבייש להכניסו לביתו בהיותו מלוכש במלבושים קרועים ובלויים, וסידר לו אכסניא אצל האופה, אך האופה ובני ביתו לא יכלו לעבוד עבודתם ביום ולישון בלילה מחמת תפילותיו ולימודיו בקול רם ובהתלהבות בחצות הלילה ובמשך היום, ואז הכניסו הר"א לביתו והחל מכבדו בראותו עבודתו וגודל קדושתו, וציוה לערוך סעודה לכבודו, אולם הרבי ר' זושא אמר שאינו אוכל בסעודה עד שיבדוק סכיניו של השוחט בטרם ישחוט העוף, הרה"ק ציוה שיביאו לפניו את השוחט והעמיד לפניו את הסכין, אך בעיני הרבי ר' זושא לא הוטב הסכין, ניסה השוחט שוב ובכל זאת עדיין לא הוטב בעיניו, הביא השוחט סכינים אחרים אך כולם נפסלו בעיני הרבי ר' זושא, השוחט בראותו זאת נשבר לבו בקרבו וניסה שוב להעמיד הסכין, והפעם הוטב בעיניו, תמה הר"א מאוד על הדבר ושאל לו הרי הסכינים היו מקודם גם כן כמו עתה, ומדוע לא הוטב בעיניו, הלא מכיר אני את השוחט דמתא כירא שמים מרבים, השיב לו אחיו הק' ואמר עד עכשיו העמיד את הסכינים מתוך גאות ולכן לא הוטב בעיניו, והן עתה בפעם האחרונה העמידה בלב נשבר, ואז הוטב בעיניו, ונתפעל הר"א מאוד מעבודתו הנעלה של אחיו וביקשו ללמדו מדרכו המיוחדת בעבודת ה', או אז קירבו הרבי ר' זושא אל המגיד הק' אשר הראה לו חיבה יתירה.

אמר הר"צ ר' נחום טשע מראחמיסטריווקע זצ"ל, שהר"א הי' יכול להיות אצל הבעל שם טוב הק' זי"ע, כי בעת ההסתלקות של הבעשטה"ק הי' כבר הר"א יותר מארבעים שנה, רק כידוע הי' הבעשטה"ק תלמיד מהבניא אחיה השילוני, והר"א הי' לו ניצוץ מאחי השילוני, לא הי' יכול להיות שהרב יסע לתלמיד.

לאחר הסתלקותו של המגיד זי"ע, הסכימו כל החברייא קדישא כאיש אחד בלב אחד לקבל עליהם לרב ולמורה את הרבי אלימלך, למלאות את מקומו של רבם הגדול, ואכן הר"א מילא את מקומו של מנהיג החסידות כרבם השלישי אחרי הבעשטה"ק זי"ע מייסד החסידות.

וידוע מה שאמר הרבי ר' זושא מאניפאלי זי"ע אחרי הסתלקותו של אחיו הר"א, שיסוד החסידות היא על יסוד פסוק

צור קודש מחצבתו

הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זי"ע בעל "נועם אלימלך" נולד בשנת תע"ז לאביו הצדיק רבי אליעזר ליפא זי"ל ולאמו הצדיקת מרת מירל (עיי' בס' תורת הרבי ר' זושא דף יב שהרה"ק הר"ר זושא העיד ששרתה שכנה במקום שאמרה אמו ברכות השחר) שזכתה לבנים צדיקים שהאירו פני תבל בשכר צניעות יתירה שהי' בה, כי אביה הי' לו בית מזיגה, והיא היתה עומדת שם כל היום לספק משקה להבאים לקנות, וכדי להרחיק את הערלים השיכורים מעמה, כסתה מקצת פני' בצעיף, ודברה אליהם כמתנמנמת (פארשלאפן), ועוד פעולות שונות, וגילו לה מן השמים שבשכר זה תזכה למנורה של שבעה נרות, היינו שבעה צאצאים צדיקים.

יש עוד קבלה בין החסידים איך זכה לבנים הקדושים אלו, והיא, שדרכו של ר' אליעזר ליפא הי' שבכל פעם כשנסע על הדרך עם העגלה שלו אזי כל איש ואשה אשר פגש בדרך לקח אותו על העגלה שלו, פ"א כשדנו אותו בב"ד של מעלה, וגבר מדת גמילות חסדים שלו ודנוהו לכף זכות וגמרו את דינו לטוב, אבל הבעל דבר אמר כי הוא ינסהו על ככה, פ"א נסע על איזה יומא דשוקא בא הבע"ד לקראתו מלוכש בבגדים קרועים ושקו אשר הי' קשה מנשוא על כתפיו, ר' אליעזר ליפא עצר את מרכבתו ליד הזקן וביקש ממנו לעלות על המרכבה, אולם העני סירב לעלות, ואמר לו כבר הלכתי כמה וכמה פרסאות ברגל, ולא אמרת לי מאומה, ועכשיו נזכרת, ר' אליעזר ליפא ניסה להצטדק בפניו שלא ראה אותו אלא עכשיו, אבל עני עמד בדעתו ולא רצה לעלות בשום אופן, והוסיף ואמר הלא עד העיר הגדולה יש עוד כמה וכמה כפרים אשר הוא רוצה לעבור ברגל ולקבץ נדבות, ואם יסע עמו עד העיר הגדולה יפסיד הכסף, אמר לו ר' אליעזר ליפא כי הוא ישלם לו זאת בכפלי כפליים רק כי יבא עמו על העגלה, אבל האורח מיאן גם בזה, ואחר רוב הפצרות שלא כדרך הטבע נענה להניח לכה"פ שקו אשר יבוא אח"כ לקחתם ממנו, וגם זה בשכר, כאשר בא ר' אליעזר ליפא לעיר כבר מצא את העני שהמתין על חבילתו, אז גילה עצמו לפניו שהוא הבעל דבר וכי לנסותו הוא בא, ויען כי עמד בנסיון, זכה בדינו, והוסיפו לו עוד שנה מן השמים, ועתה יש לו שהות לשוב בתשובה שלימה, שעי"ז יוכל לנחול עוה"ב, חשב ר' אליעזר ליפא א"כ איפה מה לו לנסוע על יומא דשוקא ילך וישב אל ביתו, וכן עשה, ופנה מכל עסקיו, ופשפש שנה שלימה בתשובה ומעש"ט, בצאת השנה חזר הבעל דבר אליו ואמר לו כי עכשיו מבשר טוב הוא, כי יען חשבת דרכיך לכן הוסיפו לך עוד כ' שנים, ותוכל לבחור או עשירות או בנים טובים, ובחר בנביאים טובים, וכך זכה לבניו הקדושים אשר בזכותם אנו קיימים.

ומרוב בושה עמד בהכנעת ראש, וסיים הרה"ק מרוזין ז"ע: דער גרויסער רבי ר' אלימלך שטייט נאך ביז היינט מיטן אראפגבויגענעם קאפ פאר בושה.

פ"א ביום היארציט של הר"א, שאל הרה"ק מצאנז ז"ע להרה"צ רבי אלעזר מליזענסק זצ"ל (בן הרה"ק ר' נפתלי בן הרה"ק רבי אלעזר בן הרבי אלימלך ז"ע) אם שתו יין שרף לתיקון, והשיב הן, שאל עוד האם איחלו שתהי' להנשמה עליה, והשיב בשלילה, (כי חשבו שאין הרה"ק צריך לזה) צוה הרה"ק מצאנז ז"ע להביא עוד הפעם תיקון ולאחל שתהי' להנשמה עלי, (היינו שאפי' לנשמה גדולה כמו הרה"א גם כן שייך עליה, שההיכלות הם אין סוף).

ציון המציאות

מקום קבורתו נתהווה לתל תלפיות, רבים פוקדים את ציונו הק' בכל השנה ובפרט ביומא דהילולא קדישא באים אלפים מכל קצוי תבל להפקד בדבר ישועה ורחמים,

הרה"ק הרבי ר' מענדלע מרימינוב ז"ע אמר כי סגולה להתעוררות התשובה להיות על ציון הרבי ר' אלימלך ז"ע ביום הי"א צ' שלו, גם הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ז"ע אמר שסגולה ליראת שמים ליסע על ציון של הרה"א.

ועיין בעטרת צבי שכותב וז"ל: מקובל בידי תלמידי חכמים ויראי שמים שהרבי ר' אלימלך ז"ע קודם פטירתו הבטיח, כי כל מי שיהיה על קברו יושעו כמו בחיים חיותו, ולא ימות בלא תשובה, ובאמת אין ספורות למו, להעולם הנוסעים בכל שנה ושנה על קברו.

הרה"ק בעל תפארת שלמה ז"ע הי' מרבה לנסוע לליזענסק, ומחמת שהי' כהן לא הלך עד הציון אלא עד המקום הקרוב ביותר האפשרי, ובחודש אלול התעכב שם משך שבועות אחדים רצופים, גם השתדל בתיקון וחיזוק האוהל, פעם אחת בנסעו לליזענסק עבר דרך העיר קראקא, ואמר שהמתנגדים מעיר קראקא, בוודאי יתמהו למה אינו הולך על קברם של הצדיקים השוכנים בקראקא, אלא - אמר - שצדיק אחר הסתלקותו אין לו שייכות לעוה"ז, חוץ הרבי ר' אלימלך שזיכך עצמו שגם אחר הסתלקותו יהי' בתוכנו.

גם הרה"ק מצעישנוב ז"ע אמר בסגנון זה, שאין מה לנסוע לקברי צדיקים, כי נשמת הצדיקים אינם יורדים לעלמא הדין במשך כל השנה חוץ ביומא דהילולא שלהם, מה שאין כן לציונם של הרה"א והגה"ק מצאנז ז"ע טוב לנסוע גם במשך השנה, כי פעלו שיהי' להם שייכות עם עולם הזה בכל זמן ועידן.

אמו של הרה"ק ר' מאיר יחיאל ממאגליניצא ז"ע, היתה נכדת הרה"א ז"ע, פ"א רצתה לנסוע לליזענסק על הציון של הרה"א ונסעה דרך עיר קראקא, ובקראקא התאכסנה בביתו של הרה"ק המאור ושמש ז"ע, כששמע המאור ושמש נסיעתה דיבר על לבה מה לאשה לנסוע על ציון, אח"כ בלילה נתגלה הרה"א להמאור ושמש, ושאל אותו למה דיבר על לבה שלא תסע על הציון, תאמר לה שתסע "און זאל פועלן אלעס גוט"ס".

פעם אחת בל"ג בעומר כשישב מרן הגאון בעל "אבני נזר" ז"ע בסעודה לכבוד הילולא דרשב"י, בעת שולחנו הטהור, אמר הגם שיש צדיקים שזכו להוביל גופם מכאן לארץ ישראל, אבל גופו הטהור של הרבי ר' אלימלך עדיין הוא פה בחו"ל, ואמר עוד מי שיודע סוד שמחת הילולא דרשב"י יותר משאר תנאים, יודע גם הטעם, מדוע דוקא גופו של הרב אלימלך ז"ע נשאר בחו"ל.

זה "ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים", פי' "עדן" - זה הבעשטה"ק, שע"י נתגלה בעולם נועם ועדן הגנוז בחסידות, "ונהר" הוא הרבי בער המגיד ממעזריטש ז"ע, שדלה והשקה והפיץ תורת רבו הבעש"ט, "הגן" הוא הרבי ר' אלימלך, ו"משם יפרד לארבעה ראשים" הם: החוזה מלובלין, המגיד מקאזניץ, והרבי ר' מענדלע רימאנאווער, וה"אוהב ישראל" מאפטא, ז"ע, שעל ידם התפשטה אור זיו החסידות ברחבי פולין וגאליצ'.

וצדיקים השווהו ממש לבעשטה"ק ז"ע וז"ל הרה"ק בעל "מאור ושמש" (פ' אמור): "והי' העולם שמם עד שבאו שני המאורות הגדולים בעולם, הבעש"ט הקדוש, ואדמו"ר הרב רבנו אלימלך נב"מ, והם פתחו שער לד' צדיקים יבואו בו", עכ"ל.

קבע מושבו בליזענסק והמונים החלו נוהרים אליו ליהנות מזיוו ולשבוע מטיבו, ואז החל לגלות את כוחו הגדול, והתלקטו סביבו גדולי ומאורי החסידות, והי' נקרא בפי כל צדיקי תבל "די רבי ר' אלימלך" היינו "די רבי פון אלע רבי'ס".

אשכנזי דרבי

סמוך ליום פטירתו אמר לתלמידו הרה"ק בעל מאור ושמש ז"ע "תכין עצמך וחזקת והיית לאיש", באחד הלילות העיר אותו הרה"א וחזר והזהיר את תלמידו שיכין את עצמו בהכנה דרבה, באמצע הלילה אמר הרה"א לתלמידו שיבא עמו על הבית החיים, ושיקח עמו מקל, וכל מה שיראה יעשה בהמקל סימן על הארץ במקום ההוא, כשהגיע חצות הלילה נפתחה דלת בשמים כנגדם, ונתגלה עמודא דנהורא, ומסביב העמודא דנהורא ניתזו נתפזרו ניצוצות ואורות, הרה"ק בעל מאור ושמש לא הי' יכול להסתכל באור הגדול, שהאיר מקצה העולם עד קצה העולם, ועשה סימנים על הארץ במקום ההוא במקל, לאחר שנסגרה ארובות השמים, אמר הרה"א לתלמידו: כעת אנו יודעים מה הוא הבעשטה"ק, והוסיף ואמר כי זה כבר שנים שהוא מבקש לראות את הבעשטה"ק בעולם הזה, ונדחה בקשתו, אולם הובטח לו שקודם פטירתו יראה, ועתה נתקיימה ההבטחה, האש הגדולה הוא נשמת הבעשטה"ק, ואילו ניצוצות האור התפשט בכל העולם מכח התורה והחסידות שהם יסודות התורה, ואח"כ אמר שבהמקום שנתגלה העמודא דנהורא יהי' מקום הקבר שלו, ובהמקום שניתזו הניצוצות אש יהי' האהל מסביב.

ביום כ"א אדר שנת תקמ"ז עלה ונסתלק למרום, ונוהגים לעשות את הי"א צ' באדר ראשון ובאדר שני, מכיון שנסתלק בשנת תקמ"ז שהיתה שנת פשוטה, וכן נהוג אצל מי שנפ' בשנה פשוטה לעשות הי"א צ' פעמיים.

אחר הסתלקותו העלה הרה"ק המגיד מקאזניץ ז"ע בת צחוק על שפתיו, וסיפר שבשעה שהופיע הרה"א לפני הבל"ד של מעלה ושאלו לו על מעשיו, התוודה ואמר: לא התפללתי ולא למדתי, אמרו הבית דין: אם כן ילך לגיהנום, אבל למעשה כמובן הולכיכו לגן עדן, וכשהגיע לשם סיפק כף על כף ואמר: יש לנו בורא טוב כזה, אם הגיהנום טוב כל כך, כל שכן ועל אחת כמה וכמה מה מאד טוב ויפה הגן עדן, כי חשב שנמצא באמת בגיהנום.

ומתאמרא בשם הרה"ק מרוזין ז"ע הסיפור הנ"ל בשינוי קצת, ששאלו את הרה"א בעולם עליון אם למד, וענה שלא למד כמו שצריך, אמרו לו שאם כן ילך לגיהנום, והולכו אותו לגן עדן,

תורתנו מן לנו

לא כתב בעצמו חידושי תורתו, אלא בנו הרה"ק ר' אלעזר בנו ה' כתב הדברי תורה שאמר במשך השב"ק, וביום ראשון הניח הכתבים של הד"ת על השלחן לפני אביו, כשראה את הכתבים שאל את בנו: לייזשע, מי אמר ד"ת אלו, אמר ר' אלעזר הלא אתה אמרת הד"ת אתמול בשב"ק, אמר הרה"א "איך האב געמיינט אז מלאכים ושרפים האבן דאס געזאגט".

הרה"ק ר' אלעזר לא ה' לו מעות להדפיס כל הספר נועם אלימלך, לכן הדפיס קודם הליקוטי שושנה עם אותיות דרבי עקיבא, ואמר ר' אלעזר למה הדפיס יחד עם האותיות דר"ע, כי אביו הרה"א ה' לו מסירות נפש עבור השי"ת כמו התנא רבי עקיבא ע"ה, ואח"כ כשה' לו מעות הדפיס הספר נועם אלימלך.

וכידוע כתב רבי אלעזר בראש הספר התנצלות בן המחבר, וכמה מדפיסים השמיטו מהספר נוע"א ההתנצלות הנ"ל, וחרה זאת מאד להרה"ק בעל "תפארת שלמה" ז"ע, ואמר התפ"ש שזה ההתנצלות חשוב אצלו כחצי ספר נועם אלימלך, כי כתוב שם שאביו הק' הרה"א מסר נפשו על בני ישראל הקדושים לבטל מהם גזירות רעות בתפלתו הנאמנה במסירות נפשו.

ידוע שדפוס הראשון (שנדפס בשנת תקמ"ח בלעמבערג ע"י בניו הק' רבי אלעזר ורבי אליעזר ליפא) של הספה"ק נועם אלימלך חשוב מאד, כי התעסקו בהדפסתו רק בני הרה"א ועוד יהודים צדיקים.

הרה"ק ר' נתן אחיו של הרה"א, לא נמנה בין החסידים, פ"א נפל על ערש דוי ל"ע וכמעט שה' כנוסס, ופתאום הוטב לו עד שנתרפא לגמרי, וסיפר שבבית דין של מעלה דנו אותו למיתה, ובא אחיו הרה"ר זושא, והספר נועם אלימלך תחת זרועו, ורמז בידו להב"ד של מעלה שיעזבוהו לנפשו (היינו בזכות שניהם, הוא ואחיו), וכן הוה שהוטב מצבו, ואז נסע לליזענסק, כי רצה להיקבר סמוך להרה"א, ושם נפטר ומנוחתו כבוד באהל הרה"א, באוהל החיצון.

סיפר הרה"ח ר' דוד'ל רייזער ז"ל, שפ"א ה' הרה"ח ר' הערש יעקב רייזער ז"ל בשינאווא, והרה"ק בעל הדברי יחזקאל ז"ע אמר אליו ר' הערש יעקב הלא אתם יכולים לספר מעשה לאמיתו, מה זה שאומרים על הפירושים מהספר נועם אלימלך, אמר ר' הערש יעקב, כי רבי יצחק אייזיק מקאלוב ז"ע רצה לעשות פירוש על ספר נועם אלימלך, כמו מסכת בבא קמא, בבא מציעא, בבא בתרא, ואמרו לו מן השמים כמספר המלאכים שנבראו מהתורה ומצוות על רבינו רבי אלימלך ז"ע כל כך פירושים יש על הספר נועם אלימלך (ובשיח זקנים ח"ב הוסיף שכבר ה' לו פירוש והודיעו לו מן השמים שאין רשאים לגלות כל כך, שרף את החיבור).

הרה"ק ר' ישעי' מפשעודבארז ז"ע אמר: שיכול לעשות על שורה אחד מספר נועם אלימלך פירוש מכמה דפים.

פ"א בא אצל הרה"ק הרה"ר מענדל'ע מרימאנוב ז"ע אדם גדול אחד, והרה"מ הושיבו על ידו, בין הדברים אמר הגדול להרה"מ שעושה פירוש על הספר נועם אלימלך, וכבר כתב על פרשת בראשית לבדו והפירוש גדול כל כך יותר מכל הספר נועם אלימלך, אמר לו הרה"מ האך יכולים לעשות חיבורים על נועם אלימלך, "דער גרויסער רבי ר' אלימלך, מלאכים ושרפים פלאגן זיך צו פארשטיין די כוונה פון אשטיקל נועם אלימלך, קאנט איר גיין מאכן א חיבור אויפן נועם אלימלך", ולא הסכים להדפיסו - החתם סופר ז"ע כשראה את הספר נועם אלימלך (ואז עדיין לא ה' מפורסם כ"ס), אמר: אקעגן אים זענען מיר האלץ האקערס.

מקובל בין החסידים שסגולה לכל חולה שלא יה' ח"ו, לשים מראשותיו של החולה למעלה הספר הקדוש "נועם אלימלך". גם מקובל הסגולה למקשה לילד שתושע מהרה, להחזיק הספר "נועם אלימלך" דפוס ראשון, כמובא בספר דרך צדיקים שאשת הגאון בעל "שם שמואל" מסאכטשוב ז"ע היתה מקשה לילד, חמיה הגאון בעל "אבני נזר" מסאכטשוב ז"ע חיפש ספר "נועם אלימלך" שיה' מוכרך בעצמו בלי שום ספר אחר, עד שמצא לשאול את הספר מוכרך בעצמו, כי הוא סגולה למהר לידתה, [הנראה מזה כי לא דווקא דפוס ראשון הוא סגולה, כי בכלל הספה"ק נועם אלימלך הוא סגולה, וכמובן שדפוס ראשון עאכ"כ].

ולסיום דאוי להעתיק מנהגו של רביה"ק ז"ע אם אמנם לא ה' לו שיעור קבוע בספר מיוחד מספרי תלמידי בעשטה"ק ז"ע, רק למד בכל ספרן של צדיקים פעם בזה ופעם בזה, יוצא מהכלל ה' הספה"ק "נועם אלימלך", אשר ה' לו שיעור קבוע בכל מוצאי שב"ק בספר תנא דבי אליהו ובספר הקדוש נועם אלימלך מפרשת השבוע הבא, ושיעורין אלו היו אצלו כחוק ולא יעבור.

* * *

עושה פלא

נעתיק כאן כמה סיפורים ועובדות מעיזוז נפלאות והנסים הנגלים אשר ראו אצל הרה"א אשר בקדושתו בירך את ישראל בכל מילי דמיטב.

הרה"ק ר' שלמה לייב מלענטשנא ז"ע כשה' ילד נסע עם אמו להרה"א ז"ע ובעצמו ראה היאך שהרה"א תחב ידו לתוך התנור של אש ושרף את ידו, ואח"כ ראה האך לאחר שקם בבוקר נעשה לו נס ונברא לו יד חדש, ובזה היד בירך את ישראל. פע"א בהיות הרה"ק הרבי ר' מענדל'ע מרימאנוב ז"ע אצל עריכת שולחנו של הרה"א בש"ק, ה' רבינו מערב את המרק עם הכף, ונשפך קצת מהמרק על השלחן, פרץ הרה"מ בצעקה: רבי, הלוא ישימו אותנו במאסר, הנוכחים שם תמחו על צעקתו ועל דבריו, אחרי כן סיפר להם הרה"א, שבעת ההוא נערך ונכתב אצל הקיסר של עסטרייך גזירה לא טובה על היהודים, ובשעה ששפך על שלחנו מעט מרק, פעל בזה ששם בבית המלכות נשפך דיו על הנייר ונמחקה הכתב ונתבטל הגזירה, והרה"מ ראה את כל זאת בעיני קדשו, וה' נדמה לו שאמנם נמצאים בבית הקיסר ממש, ולפיכך צווה שיאסרו כדן מורדים במלכות.

בשחר ימיו ה' הרה"א מלמד בכפר אחד בביתו של איזה יהודי, וה' שם מלמד אחר שלמד עם בניו של עשיר אחד, והוקיר מאד את הרה"א, יום אחד אמר לו הרה"א: הנה הבעל-הבית שלך יש לו בן, ולי יש בת תגיד נא לו שברצוני להשתדך עמו, ענה לו המלמד: והלא מע"כ הנו מלמד, ואיך יעלה על דעתו שעשיר כמוהו ישתדך עמכם, השיב לו רבינו: מה איכפת לך, עשה נא בקשתי, הבטיח לו המלמד לעשות כן, וחיכה על שעת הכושר להציע הדבר לפני בעליו, יום אחד ישב העשיר עם בני ביתו ושוחחו מעשיות ומילי דבדיחותא, ניצל המלמד את ההזדמנות, ואמר להם שגם לו יש איזה דבר לספר, והוא שהמלמד ר' אלימלך רוצה להשתדך עמהם, ויהי כצחוק בעיניהם, כעבור כמה ימים שאל הרה"א את המלמד: מה נשמע אודות בקשתי, והשיב המלמד שכבר הציע להם את הדבר ואינם מסכימים.

זמן מה אחרי כן בא סוחר מעיר רחוקה לעשות עסקים עם העשיר הנ"ל, ובתוך הדברים אמר לו הסוחר שרוצה להשתדך

לכם גם בבית, ונתפתה ר"ש מידידו וחזר עם בתו לביתו, וכשעבר עוד כמה שבועות שוב הפצירה לו אשתו שיסע עוה"פ לליזענסק, והתיישב ולקח את בתו ונסע לגאליצא, ועבר דרך עיר קראקא והתאכסן עם בתו אצל ה"מאור ושמש" ז"ע, וסיפר הרב להמאור ושמש מטרת נסיעתו לליזענסק, ואמר לו המאור ושמש בוודאי תסע ובטח יהי' לך ישועה בעזהש"ת ולאחר שתחזור מליזענסק תספר לי האיק עבר עליך בליזענסק,

והגיע ר"ש לליזענסק עם בתו על ידיו, וכשנכנס הרב לחדר הר"א צוה הר"א שישים את בתו על מטתו, והר"א התחיל לדבר עם הרב דברים אחרים, ובאמצע השיחה התחיל הר"א לצעוק על הילדה "א חוצפה צו ליגן אויף מיין בעט שוין גיי אראפ" ור"ש הסתכל על הר"א וחשב הלא הילדה אינה יכולה אפי' לזוז עצמה האיק יכולה לרדת מהמטה, וכשאך גמר הר"א את דבריו התחילה הילדה לרדת מהמטה, והר"א אמר להילדה שתיגש להשלחן והילדה נגשה לשלחן של הר"א, ואמר הר"א עכשיו אברך אותה והחזיק הר"א ידיו הק' למעלה מראשה של הילדה, והילדה התחילה להתגדל מתחת ידיו הק' של הר"א מעלה מעלה עד שאמר ר"ש רבי כבר נתגדלה די מספיק, וראה ר"ש כי נושע כבר בישועה, אז אמר לו הר"א הנה עכשיו כבר הגיע הילדה לפרקה וצריכים לעשות עמה שידוך לכן כשתסע חזרה לביתך תדבר עבורה שידוך הכי הגון, ואלימלך יתן לך פתקא ותתן הפתקא לאיזה יהודי בעיר פלוני וזה האיש ישלם לך כל הוצאות החתונה והנדן.

והרב נסע חזרה לביתו בשמחה, ומאז כבר הי' לו אמונת צדיקים שראה איך נושע, וכשהגיע לביתו קיים תיכף דברי הר"א, ודיבר עבור בתו שידוך הגון, והבטיח נדן עם קעסט, ולאחר שגמר השידוך בשטומ"צ נסע להמקום שצוה לו הר"א ליתן הפתקא, ובעיר ההוא הי' איזה אכסני' והלך הרב לאכסני' של העיר ושאל אם נמצאים כאן אורחים יהודים מעיר אחרת ואם נמצא כאן איש פלוני והבע"ב אמר לו שנמצא רק הלך כעת ואח"כ כשהגיעו האורחים הגיע גם האיש שבעבורו כתב הר"א הפתקא, והבע"ב אמר להאיש הרב חיפש אותו, אז הלך האיש להרב, והרב אמר לו שיש לו פתקא מהר"א עבורו שישלם לו הוצאות החתונה והנדן, האיש לא חשב הרבה וסילק להרב כל ההוצאות, וסיפר להרב ש' לו בשכירות איזה קרעטשמע מפרץ ולא הי' לו לשלם השכירות להפריץ, וכנהוג הי' אצל הפריצים אם לא שלמו השכירות הי' אוסרים כל המשפחה בתפיסה, וגם אותי ואשתי ובניי אסר הפריץ בתפיסה בבור, וכל יום השליכו עבורם לתוך הבור ככר לחם רק כדי לחיות, פעם כשהשליך שליח הפריץ הככר לחם צעקתי מהבור להשליח שיאמר להפריץ מה ירויח אם אשב כאן בהבור, אנא יוציאנו מהבור ואלך לקבץ המעות לשלם, ואשתי ובניי יישארו משכון כאן, והפריץ הסכים לזה והוציאנו מהבור, ואספתי בהמדינה כל המעות ב"ה, ועכשיו שכבר הי' בידי כל המעות, הראת לי הפתקא של הר"א חשבתי אני יתן לך כל המעות שלי והר"א כבר יסדר עצמו עם הפריץ, והאיש נסע עם הפתקא להר"א והר"א בירך אותו שיהי' לפרץ מיתה משונה, וכך הוה שהפריץ הי' לו מיתה משונה, ואשתו ובניו יצאו מהתפיסה וכלם נוושעו.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

- אודות שאר פעולותיו הקדושות והנשגבות נאריך אי"ה באדר ב' -

עמו, העשיר הסכים ונגמר ביניהם לבוא בקשרי שידוכין, וקבעו זמן לערוך משתה לכתובת התנאים, לזמן הקבוע הגיעו לשם הרבה מחותנים, וביקש הר"א מהמלמד שהי' מן המוזמנים, שבעת מסיבת התנאים ילחש באוזן הסוחר המחזות בזה"ל: אלימלך קאלטאן נמצא פה" (הר"א לא נגע בהזקן שלו, ועל ידי זה נדבקו ונסתבכו שערות זקנו יחדיו כחתיכה אחת, וזה נקרא קאלטאן), ויעש כן המלמד, ולשמע דבריו התחילו המחזותנים לצאת משם אחד אחד, עד שכולם נעלמו משם, כמובן הי' הדבר לפלא גדול בעיני העשיר, והיות שהבחין איך שהמלמד לחש איזה דבר באוזני המחזותן, שאל לו מה אמר לו, השיב לו המלמד שכך וכך צוה המלמד ר' אלימלך לומר, ויילך העשיר עם בני ביתו להר"א לדורש פשר הדבר, הגיד להם הר"א שהללו היו שדים ורוחות שרצו לתפוס בנם ברשתם (כי הי' לו נשמה גבוה), ועל כן הציעו לו שרוצים להשתדך עמו, וכדי להציל אותו מידם, שלח אליהם את המלמד להציע להם שמוכן להשתדך עמהם, אבל כשסירבו וכבר עשו תנאים, הוזקק לעשות פעולה אחרת לבטלי ישלטו עליו, ולזאת צוה להמלמד שיזכיר את שמו באזניהם, ואז נפל עליהם אימה ופחד והלכו להם, מיד הסכים העשיר לבוא בקשרי שידוכים עם בתו של הר"א, וכפי הנראה הי' חתנו זה רבי שמואל צורף זצ"ל שנטמן בחדר הסמוך לאוהל הר"א.

פ"א חזר הר"א מבית המדרש לביתו בשביעי של פסח (או בשבת שירה) ושאל לאנשי ביתו, האם אתם רוצים לראות כיצד בקע משה רבינו את הים, וצוה שיביאו לו ספל מלא מים, ויט ידו הקדושה למעלה מן המים, ויבקעו המים, ואמר הר"א כה בקע משה רבינו את הים.

שתי נשים הזכירו את עצמן בצוותא חדא לפני הר"א, האחת אמרה ששכר בעלה בית מלון מהפריץ ואין להם מעות לשלם דמי השכירות ועלול הפריץ להושיבם בבית הכלא, והשני' הזכירה שבעלה איננו בקו הבריאות, יעץ הר"א להאשה השני', להעמיד עלוקות (באנקעס) להקיז דם, האשה הראשונה שהזכירה אודות הצרות שיש לה מהפריץ טעתה וחשבה שהר"א מדבר אליה, ונסעה לביתה והגידה לבעלה שהרבי צוה להעמיד עלוקות, ויעש כן בגודל תמימותו ואמונתו הפשוטה, ועל ידי זה נטף דמו החוצה, ונפל למשכב, ביני לבני שלח הפריץ להיהודי שישלם את המעות, ואמרו לו שהוא חלוש ושוכב במטה, הפריץ חשב שעושה עצמו כחול, וקצף וצוה שיובילוהו אליו במטתו, זמן קצר לפני כן נשא הפריץ אשה, אמרה לו שהיא עוזבת אותו בגלל רשעותו, וכדי לפייס את אשתו ולמענה שתעזבנו, מחל הפריץ להיהודי את כל החוב, ולא עוד אלא שהרשה לו להמשיך לשבת בהמלון חנם אין כסף.

ברוסלאנד הי' גר איזה רב גאון וצדיק בשם רבי שמואל זצ"ל, והרב הי' לו בת שהיתה כבר בת שמונה עשרה שנה, אך הנערה היתה עדיין כילדה קטנה ולא היתה ביכולת לעמוד על רגליה רח"ל, ועשו לה סגולות ורפואות ולא עזר כלום, וכשיצא שמעו הטוב ומופתים הנוראים של הר"א, אמר לו אשתו הרבנית שיש צדיק פועל ישועות בליזענסק ויהי' לנו בעזהש"ת ישועה על ידו, הגם שהרב לא הי' שייך להחסידים, עכ"ז שמע לקול אשתו ונסע עם בתו לליזענסק, אך בדרך פגש הרב לאחד מידידיו שגם הוא לא הי' שייך לחסידים, ואמר לר"ש למה מבטל עצמו מלימוד התורה, וכי אתם ג"כ מאמינים באדמורי"ם, השי"ת יכול לעזור

קורות וסדר תקופת ימי בית שני מיוסד עפ"י מדרשי חז"ל וספרי אגדה

תקופת בית שני

כ"ה

קיצור מגליון הקודם

אחר ניצחון המלחמה שראו שהקב"ה עמד להם בעת צרתם, באו יחד לביהמ"ק בכדי לבנות הריסותיה ולטוהר את הבית מן הטומאה שהכניסו היונים לשם, בעת ההוא נתקלו ישראל בכמה קשיים כי מוזבח העולה היה מחולל והיו צריכין לשבור את המזבח ולגנוז האבנים, ובנו מזבח חדש מאבנים שלמות שזה היה עבודה קשה מאוד מכיון שאסור להניף עליהן ברזל, כמו כן היו צריכים לעשות כלי שרת ומזבח קטורת מצופה בזהב טהור כראוי, אך מהעבודות הקשות שבמקדש ה' אז להמציא מנורה טהורה ושמן טהור להעלות נר תמיד, ואכן הדליקו מנורה מברזל מחופה בעץ ולא היה כפתורים וגביעים ופרחים, ובכדי למנוע טומאה במנורה הכינו את בזיכיה משרי כלי חרס אשר אינם מקבלין טומאה, ובכל יום הדליקו את המנורה בשברי כלי חרס חדשים לכל יטמאו את המנורה, אבל לשמן טהור עדיין לא מצאו שום פתרון ולא רצו לסמוך על ההיתרים כגון טומאה הותרה בציבור וכדו', ובכדי שיהא שמן צריך לנסוע ל"תקוע" שהוא מהלך ארבעה יום ולחזור עוד ארבעה ימים, ובין כך ובין כך יעברו שמונה ימים מבלי הדלקת הנרות, אבל בחסדי ה' מצאו פך אחד של שמן שהי' חתום בחותמו של כהן גדול שהיה מונח תחת המזבח, ומנותר קנקנים נעשה נס והשמן היה די לשמונת ימים.

וה' עליהם יראה, ויצא ככר חצו:

וישמעו בני עשו, אדום, ועמון השכנים מסביב, כי טיהרו את מקדש ה' וחזרה המלכות לישראל, היצר להם מאוד, ובחמתם גזרו להשמיד את בני ישראל היושבים בארצם, וביום מיועד באו והרגו רבבות מישראל שגרו בארצם אנשים נשים וטף בלי חמלה, כשהגיע השמועה ליוחנן כהן גדול על הטבח הגדול שעשו בני עשו לישראל בא לעזרת אחיו, ויעל לקראת האדומיים ויפול עליהם ביד חזקה ויך בהם מכה רבה והנשארים נסו מפניו ויקח את שללם, ואח"כ עלה לבני עמון האורבים לישראל ויערוך אתם מלחמה, ואחרי שהכניעם וילכוד את ארצם, חזר יוחנן כה"ג לירושלים לבטח.

אבל מיד לאחר מכן חזרו והרימו ראש, ויהרגו אלף איש מכפר הנקרא "טוב", ואת נשיהם ואם טפם לקחו בשבי, וגם הגוים מיושבי גלעד קמו על אחינו לכלותם, וימלטו היהודים לתוך מבצר "דימון", משם שלחו אגרת ליוחנן כה"ג ואל אחיו הכהנים שיחישו לבוא להושיעם מיד אויביהם הצרים עליהם, אך באותו

זמן כשהגיע האגרת ליוחנן באו שלוחים מן הגליל ויגידו ליוחנן כה"ג שקמו הגוים מעכו ומצור ומצדון ומכל הערים מסביב להשמידנו.

ויצו יוחנן לשמרון אחיו לעלות ולהלחם בגליל ונתן לו שלש אלפי איש, ויעל שמעון אל ארץ הגליל והיה ה' עמו ויך באויביו וירדפם עד לפני שער עכו, ויצו שמעון להכריז לבני ישראל היושבים בגליל שלא ימשיכו לדור במקום סכנה אלא יעלו ברננה לירושלים עיר הקודש להקריב קרבן תודה לה' וישארו שמה, ואכן הסכימו לעצתו והלכו אחריו שמחים וטוב לב.

יוחנן עצמו הלך ללחום בצד השני, וילחם עמהם על העיר בצרה וישרוף את העיר באש, ובעוד לילה קרב אל מבצר "דימון", ויחץ את העם לשלש מחנות, וישאו את קולם ויתקעו בשופרות, כששמעו אנשי גלעד שהיהודים מאחוריהם התחילו לנוס לתוך ידיהם של אנשי יוחנן, ויך בהם כשמונת מאה אלף איש והוסיפו להרוג ביתר אנשי הגלעד ויתן ה' גם אותן בידם, וכששמעו טימטאוס שר צבא עמון שיוחנן מנצח

קנס משמר בילגה:

ולא נעלם מעיני החכמים מה שחיללו את כבודו של הקב"ה במעשה דמרים בת בילגה שהמירה דתה והלכה ונישאת לסרדיט אחד ממלכי יוונים, וכשנכנסו יוונים להיכל קפצה מחוצפת הזה בסנדלה על גבי מזבח, ואמרה: לוקס לוקס (זאב בלשון יווני) עד מתי אתה מכלה ממונם של ישראל (שמקריבים עליך קרבנותיהם) ואי אתה עומד עליהם בשעת הדחק.

עתה הגיע העת כשגברה מלכות בית חשמונאי ולהעניש את הרשעים שחללו את שמו ית', ועשו גנאי לכל משמרת בילגה, שאלמלא שמעה מרים מאביה שהוא מובה את העבודה לא היתה אומרת כן, ויקנסו החכמים את המשמר, שסתמו את טבעתה כי היו עשרים וארבעה טבעות בעזרה במקום בית המטבחים, לעשרים וארבע משמרת כהונה שבה היו מכניסין את ראש הקרבן לשחיטה, ועכשיו ה' משמר בילגה זקוק להשתמש בטבעת של אחרים, ויסתמו גם את חלונם אשר בבית החליפות, והיתה משמרת בילגה בזויה, שלא יכלו לגנוז את סכיניהם בחלון ככל המשמרות, וכמו כן קנסו חכמים שמשמרת בילגה יחלקו הלחם הפנים מצד דרום וכל המשמרות יחלקו מצד צפון, ואת כל המשמר כולו קנסו חכמים דאמר אביי אוי לרשע ואוי לשכינו, טוב לצדיק וטוב לשכינו, שנאמר, אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו.

המשך יבוא אי"ה

סל מלא ברכות

ברגשי ידידות והוקרה, נשגר בזאת השורה, ברכת מז"ט בשפה ברורה, קדם ידידנו וחברינו הנודע לתפארה, לומד בתורת משה תדירא, מידותיו היקרים לראשו עטרה, מקבל את כל אדם בסבר פנים ואורה,

הר"ר משה בארמינקא הי"ו

לרגל שמחתו בהולדת בתו תחי' למז"ט

ותהי נא ברכותינו לראשך עטרה, שתוכה לגדלה ולחנכה על מבוני התורה למשמרת, וירוה ממנה ומכל יו"ח רב תענוג ונחת לתפארת, וכט"ס.

המאחלים בלוג"ח ידידך וחברך הלומדים אתך בצוותא הדא

שלמה אהרן וויינבערגער, יואל שישא, נחמן כהנא

במלחמה ומכניע את אויביו, אסף חיל גדול מאוד מאנשי מוקדון וערב ובני עמון, ויחנו מעבר הנחל, ואמר טימטאוס, אם יעבור יוחנן הנחל אז לא נוכל לו, אבל אם ירא ויעמוד מרחוק אז נחנו נעבור ונכנו.

כשראה יוחנן הקבוצה הגדולה אשר מעבר הנהר אשר לא יספר מרוב והבחין בצר הצבא טימטאוס הרשע שעומד בראשם נשא לבכו לשמים והתפלל והתחנן להשית ואמר, הושע ה' את שארית ישראל, ותן את העם הזה ביד, וישא את עיניו וירא מלאכים מלבושים בצורת חמשה בחורים גבורים רוכבים סוסי אש וכל לבושיהם זהב, ועמדו שנים מהם מעל יוחנן, כדי להגין עליו והשלשה רצו לקראתו כדי ללחום במחנה טימטאוס, ואמרו איש אל אחיו, הן מן השמים נלחמים לנו, האצו לעבור אליהם למלחמה ואל ישאר איש במחנה, ויעבור את הנחל וכל העם אחריו, ויגפּו הגויים וישלכו איש את חרבו ויברחו אל בית גלוליהם אשר בקרנים, וילכוד יוחנן את העיר, וישרוף אותה ויהרוס אותה עד היסוד בה, וינס טימטאוס ויפלו מאנשיו כעשרים אלף איש ויקבץ יוחנן את כל ישראל אשר גרו בגלעד ויבואו לציון ברינה, ויקריבו עולות לה' כי לא נעדר מהם איש במלחמה.

ויוסף בן זכריה ועזריה אשר שם אותם יוחנן לנצובים ביהודה עד שובם מעורכי המלחמה, כששמעו האיך הצליחו להכניע את האויב יצאו גם הם למלחמה על אויביהם כדי להראות את כוחם, ונלחמו עם יבנה אשר היה ביד נכרים, אלא שלא היה יוסף ועזריה מבית החשמונאים שבו נתן ה' תשועה לעמו, ויניסם גורגיאש וחילו ויהרוג מבני ישראל כאלף איש, ותהי מהומה גדולה בישראל.

וילחם יוחנן גם בבני עשיו היושבים בנגב וילכוד את חברון ואת בנותיה, ויהרסו את המבצר והמגדלים מסביב ויתוך את מזבחותיהם ואת פסולי אליהם שרף באש, ויקח את השלל ויבוא ירושלים בשירה וזמרה, וגם העיר קיסרי היתה יתד תקועה להרע לישראל וגברה יד מלכות בית חשמונאי גם עליה ונצחוה וכבשוה, ויקראו אותה "מגדל שד" על שם חורבנה.

וישבו כהנים לעבודתם:

ותחזור השלווה והכבוד לישראל, ושוב כהנים לעבודתם וליום לשירם ולזמרם וישראל לבויהם, ויקריבו את התמידים כהלכתם, ואת מוספי ראשי חדשים ושבת ומועדות, והיו הלויים עומדים על הדוכן ומזמרים ומשבחים למי שאמר והיה העולם, ויתאספו הכשרים ויראי החטא שבאנשי המשמר לירושלים, ויעמדו על מעמדם כמאז ומלפנים להתענות ארבע תעניות, ביום שני התענו אנשי המעמד על העומדים בספינה על הים, ביום שלישי היו מתענין על הולכי דרכים, ביום הרביעי היו מתענין על התינוקות שלא יעלה אסכרה בפיהם וימותו, בחמישי היו מתענין על המעוברות שלא יפילו וולדותיהם, ועל המניקות שלא ימותו בניהם, והי' המעמדות מוגין על ישראל מכל צרה שלא תבוא.

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

יא

יום ג' פרשת ויהי תשס"ה לפ"ק

ביקורו של הרה"צ רבי עקיבא ראבינאוויטש שליט"א

אדמו"ר מפאריסוב ירושלים

רבינו קדמו בשלום ופרס בשלום מלוויו

האדמו"ר מפאריסוב שליט"א: דער חתם סופר ברענגט אז אין עשרה בטבת איז מען דן אויף די גאולה.

רבינו שליט"א: יא, דער חת"ס (תורת משה השלם בסופו, דרוש ח' שבת תקפ"א) זאגט אז מ'איז דן אויפן עתיד, אויפן קומענדיגן יאר. וויבאלד כל דור שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאילו לא נחרב בימיו (ירושלמי ריש יומא), און עשרה בטבת איז דאך געווען דער התהלת החורבן, איז יעדעס יאהר איז מען עשרה בטבת דן אויפן חורבן פון קומענדיגן יאר, תשעה באב איז מען דן אויפן עבר און עשרה בטבת אויפן עתיד.

האדמו"ר מפאריסוב: איז דאס דאך א גרויסער טאג...

רבינו: דער חתם סופר זאגט אז דאס איז די סיבה פארוואס דער תענית איז אזוי הארב, ווייל מ'איז דן אויפן עתיד. ס'איז דאך א חידוש וואס די פוסקים זאגן (בית יוסף סי' תקמ"ט בשם אבודרהם) אז ווען עשרה בטבת געפאלט ווען אום שבת וואלט מען אויך געפאסט, ווי ס'שטייט (יחזקאל כד ב) בעצם היום הזה.

דער חתם סופר זאגט דארט אז פונקט ווי א תענית חלום מעג מען פאסטן שבת, ווייל עס הייסט נישט עינוי, ווייל ער איז מבטל די צרה וואס קומט, די זעלבע תענית עשרה בטבת, וואס איז אויפן עתיד, איז דוחה שבת.

דער בני יששכר (מאמרי כסלו שבת מאמר י"ד) זאגט אז דער טעם איז, ווייל אתהלתא דפורענותא עדיפא.

האדמו"ר מפאריסוב: דער אור לשמים זאגט אז דער כלל ישראל דארף מתפלל זיין פאר די ערליכע אידן אז זיי זאלן אויס'פועל'ן די ישועה.

רבינו שאל על זמן ביאתו לארצה"ב, ומקום אכסניתו

ונסתובב השיחה אודות חותנו של האדמו"ר מפאריסוב שליט"א

הגה"ח רבי שלמה אטיק ז"ל מירושלים

א' הנוכחים: דער רבי איז א שוואגער מיט הג"ר רבי מענדל (ר"מ ישיבת ארץ צבי בירושלים) און הג"ר אברהם (ר"מ ישיבת באר שלמה בירושלים).

ער האט געשטאמט פון הרה"ק רבי ר' מענדעלע מרימנוב זי"ע. רבי מענדל אטיק שליט"א טראגט דעם נאמען פונעם זיידן הרה"ק רבי מענדעלע זי"ע.

רבינו: הרה"ק דער רבי ר' מענדעלע זי"ע האט געהאט א זון הרה"ק רבי נתן לייב ז"ל, ער ליגט אינדערויסן נעבן אהל אין רימאנוב.

האדמו"ר מפאריסוב: ער איז געווען א גרויסער פשמן.

מ'דערציילט אז ביים רבי'ן ר' הערש זי"ע איז געקומען א איד זיך מוכיר זיין אז איינער פון די קינדער איז ר"ל אוועקגעגאנגען אין קלויסמער, דער איד איז געווען ממש אויסער זיך דערפון. האט דער רבי ר' הערש געזאגט באלו הדברים, אז ער זאל גיין דארט וואו דער קינד געפונט זיך, און ער האט אים געזאגט ווי אזוי ער זאל אריינגיין דארט אינעווייניג. און ער זאל איהם זאגן אז ער זאל קומען צו אים אין בית המדרש, און אויב דאס קינד וועט נישט וועלן קומען זאל ער איהם אראפרייסן דאס מאנטל.

ער האט אזוי געטוהן ווען דער קינד האט נישט געוואלט קומען האט ער איהם אוועקגענומען דאס מאנטל און ער האט אנגעהויבן צו לויפן, דער קינד איז אים נאכגעלאפן ווילענדיג כאפן דאס מאנטל, ביז ווען ער איז אריינגעקומען אין ביהמ"ד פון רבי'ן ר' הערש ווען ער האט געהאלטן אינמיטן פראווען שלש סעודות, איז איהם דאס הארץ תיכף נתהפך געווארן לאיש אחר, ער האט זיך געכאפט וואו אין די וועלט ער איז, און ער האט אנגעהויבן זייער שטארק צו וויינען.

האט דער רבי ר' הערש געזאגט אז מ'זאל ציווארטן ביז נאך הבדלה, און ער וועט דעמאלטס מטפל זיין מיט דעם ענין.

אזוי אז איר קענט יא, פארוואס זעהט איר נישט אז איך זאל תשובה טון?!"

רבינו: דער ייטב לב פלעגט אסאך פארן צום רבי'ן ר' הערש, ער האט געהאט שוועריגקייטן זייענדיג רב אין איהעל, ווען ער איז געווען ממלא מקום דארט פון ישמח משה. זיי האבן נישט פארנומען די דרכי החסידות, זיי האבן איהם נישט געלאזט פארשידענע זאכן, ווי דאווענען פארן עמוד שבת וי"ט וכדומה, איז ער אוועקגעפארן קיין רימאנוב אויף די ימים טובים, עטליכע יארן איז ער דארט געווען אויף די ימים טובים. דער ייטב לב האט אסאך מקבל געווען אין רימאנוב, דער נוסח התפילה, און נאך אסאך האט ער גענומען פון רבי'ן ר' הערש, פארשידענע ניגונים...

דער רבי ר' הערש איז דאך געווען א גרויסער בעל תפילה.

רבינו כיבדו לברך על היין - ונפרדו לשלום

וכך הוה, אינצווישן איז געווארן א גרויסער טומל אין די שטאט פון דעם. עס איז דאך געווען א עולם ביים רבי'ן ר' הערש, און עס איז געווארן מפורסם די מעשה אז דער רבי ר' הערש האט יעצט געפראוועט אזא מופת. ווען הרה"ק רבי נתן לייב האט געזעהן ביי זיך אין ביהמ"ד ווי דער עולם שושקעט זיך, האט ער געפרעגט וואס גייט פאר? האט מען אים דערציילט וואס עס איז יעצט געווען ביי שלש סעודות.

האט ער זיך אנגערופן "אזוי האט ער געטון?" האט ער זיך אנגעטון דעם אויבער-מלבוש און ער גייט צום רבי'ן ר' הערש, ער וועט נישט פארשווייגן די מעשה, דער עולם האט פארשטאנען ווער ווייסט וואס עס וועט זיין דארטן, צי ער וועט זיך קריגן מיט אים צי וואס. ער קומט אריין ווען דער רבי ר' הערש האט געהאלטן ביי מלוה מלכה, און ער זאגט "אויב

מוצש"ק פרשת ויגש תשס"ח לפ"ק

ביקורו של הרה"צ רבי איתמר לייפער שליט"א

אדמו"ר מבישטינא ירושלים

אחד הנוכחים: מ'האט אבער געמאכט א היכר, מהאט עס צוגעדעקט.

רבינו: ניין, דאס איז געווען ווען מ'איז געזעסן שמחת תורה אויך אין די סוכה, דאס איז געווען א פראבלעם (משום כל תוסף) האט מען געמאכט א היכר.

האדמו"ר מבישטינא: דער רבי זיצט אין די סוכה?

רבינו: היי יאר זענען מיר געזעסן אין די סוכה.

קידוש האט מען אלעמאל געמאכט אין די סוכה, היי יאהר האבן מיר אויך געגעסן אין די סוכה.

האדמו"ר מבישטינא: איך האב געוואלט זאגן אזוי, תוספות (מו. ד"ה מיתב) פרעגט דארט פארוואס האט מען נישט מתקן געווען צו נעמען דעם לולב אום שמיני עצרת, זאגט תוס' אז לולב איז מוקצה מילא איז מינכרא עובדא דחול אז ס'איז דער נעכטיגער טאג, וועט זיין ניכר אז עס איז פאר די מצוה, מילא האט מען דאס נישט געלאזט מאכן, משא"כ זיצן אין די סוכה, זאגט ער אזוי "פעמים שסוכתו עריבה עליו ואוכל אפילו ביו"ט".

איז מיר שווער געווען דער לשון, פארוואס דארף ער זאגן פעמים שסוכתו עריבה עליו, ווילסט דאך בעיקר זאגן אז ווייל לולב איז מוקצה איז בולט אז דאס איז למצוה, נו, סוכה איז נישט מוקצה איז נישט מינכרא, פארוואס דארף ער צוזאגן דעם מעם "פעמים שסוכתו עריבה עליו?"

רבינו: ווייל ער וויל זאגן אז סוכה מיט לולב זענען ממש מדיפך להיפך, ווייל דאס איז עריבה, ס'איז בא'טעמט, קומט אויס זעהט דאס אינגאנצן נישט אויס לשם מצוה כלל, משא"כ לולב.

רבינו שאלו על שהותו בשב"ק בקרית יואל, והרה"צ הביע גודל הנאתו משהותו בצ"ק של רבינו במשך השב"ק העל"ט. ואמר הערה על הד"ת של רבינו שליט"א בסעודתא דחקל תפוחין קרישין **האדמו"ר מבישטינא שליט"א:** כ'האב געוואלט זאגן, זייט איך וואוין אין ארץ ישראל בענקט זיך מיר שטארק נאכן יו"ט שני, מיר קענען דאך נישט האלטן יו"ט שני.

איין זאך איז דא אין חוץ לארץ, וואס רוב עולם זיצט נישט אין די סוכה שמיני עצרת, אין נדבורנא איז מען יא געזעסן.

רבינו שליט"א: יא, ס'איז דאך אן אלטע זאך, די גמרא זאגט דאך (סוכה מו:) מיתב יתבינן. אין דער אלטער היים איז מען נישט געזעסן. מ'האט זיך ארוםגעקריגט פארוואס מ'איז נישט געזעסן, די אשכנזים זענען טאקע יא ערליך געזעסן, און די חסידים זענען נישט געזעסן. (עי' בחייל הברכה (פר' ראח) ובאלף המגן סימן תרכ"ח קמ"ב, ובשמירת שלום סימן מו, והאריכו בזה האחרונים, ואכמ"ל).

מען האט אנגענומען איין מעם ווייל ס'איז קאלט און ס'איז נישט אזוי באקוועם, אין די גמרא'ס צייטן איז געווען ווארעם אין בבל... (עי' מס' ר"ה כ' ע"א דבבבל חס כול' וזמא), און עס ליגט דערביי אויך הלכה'דיג אז ווען עס איז קאלט און מ'זיצט שמיני עצרת ווערט א פראבלעם (עי' קרבן נתנאל סוף פרק לולב ועריבה סק"ז דבעת צינה או רוחות או שינוי אויר אין מן הראוי לאכול בסוכה ביום שמיני עצרת דאז ניכר שעושה לשם מצות סוכה, עיי"ש).

דער פעטער ז"ל איז לעצטענס יא געזעסן, אין אמעריקע האט ער געגעסן אין די סוכה. דער טאטע ז"ל האט אויך לעצטענס געגעסן אין די סוכה.

האדמו"ר מבישטינא: אזוי זאגט תוס', אבער דער מאירי זאגט גלאט, סוכה לא עביד מידי, איך טו גארנישט, משא"כ לולב איז מוקצה, אבער דאס איז נאר לרווחא דמילתא. אויף דעם בויעט דער קרבן נתנאל אויפן רא"ש, דער רא"ש זאגט די זעלבע ווי תוס', דער קרבן נתנאל זאגט "יראה לי" אז אויב ס'איז עת צינה ס'איז קיל זאל ער נישט זיצן אינה מן הנכון, האב איך געזאגט אז לולי דמיסתפינא קען מען זאגן, אז מ'קען זיך דינגען, תוס' האט נישט געמיינט צו זאגן אז יעדעס יאר זאל מען איינטיילן לויט דעם וועטער, נאר תוס' גיט צו פארשטיין וואס האבן חז"ל געמאכט א תקנה סוכה יא און לולב נישט, ווייל ביי סוכה איז 'פעמים דסוכתו עריבה עליו', מחמת די 'פעמים' הייסט מען אבער אלעמאל זיצן אין די סוכה, משא"כ לולב קענסטו דאך דאס נישט זאגן, ממילא נעמט מען נישט קיין לולב.

ממילא קומט אויס אז די גאנצע זאך וואס מ'פארלאזט זיך נישט צו זיצן אין סוכה איז ווייל ס'איז קאלט, אויף דעם קרבן נתנאל מיט תוס', ווייל ס'איז נישט אזוי איינגעגעסן דער וועטער, לעולם איז דער פשט פון קרבן נתנאל נישט אזוי משמע אין תוס'. בין איך גערעכט מיטן פשט אין תוספות?
רבינו: איר ווילט זאגן אז ס'איז נישט קיין רא"י פון תוס' צום קרבן נתנאל, יא. קען זיין מ'קען עס זאגן.

מען האט אבער אנגענומען לויט דעם תוס', אז ווען עס איז נישט פעמים שסוכתו עריבה עליו איז דאך שוין ניכר אז עס איז לשם מצוה.

די זאך איז געווען אז אזוי, ביי די רבי'ס אז ס'איז געקומען צו פארן א גרויסער עולם אויף די אנדערע מעג, און ס'איז נישט געווען קיין פלאץ אין די סוכה.

האדמו"ר מבישטינא: דער מהרש"ג (ח"א סי' ל"ה) זאגט אזוי?
רבינו: דער מהרש"ג רעדט טאקע דערפון. עס איז נישט געווען פלאץ פארן עולם. במילא האט מען אזוי אנגענומען, דאס איז פונקט ווי עס איז קאלט, אז ס'איז ענג אין די סוכה איז נישט עריבה עליו. דאס איז געווען איינס פון די תירוצים.
די רבי'ס זענען נישט געזעסן אין סוכה. דאס איז דער מציאות.

האדמו"ר מבישטינא: אבער אין נדבורנא און אין פרעמישלאן איז מען יא געזעסן, ביי אונז אין מען אויך געשלאפן אין די סוכה.

מיר האבן בקבלה פון הרה"ק רבי ארון לייב מפרעמישלאן זצ"ל אז אליהו הנביא האט אים געזאגט אז ער זאל שלאפן אין די סוכה "אחרית בראשית" די לעצטע מעג ווי די ערשטע מעג, דאס איז א רבי'שער מעם.

ס'האט מיר אבער דערציילט א יונגערמאן, ער וואוינט היינט אין טאהש, אז דער רבי ז"ל (הבדק משה זי"ע) איז געווען אמאל באזוכן ביים וויזשניצער רבי'ן שליט"א אין מאנסי, ער האט

אים געפרעגט ווי אזוי דער פעטער ז"ל האט זיך געפירט אין דעם ענין. האט ער אים גענטפערט אז אינדערהיים אין קראלי איז ער געזעסן אין די סוכה שמיני עצרת, און אין סאטמאר שוין נישט.

רבינו: על כל פנים, אזוי איז געווען, אינדערהיים איז שוין געווען קאלט אום סוכות, עס איז נישט געווען ווי דאז, אינדערהיים איז געווארן פריער ווינטער. אין סיגעט בפרט.

האדמו"ר מבישטינא: יא, מיין טאטע האט דערציילט אז די נעגל וואסער איז פשוט געווארן פארפרוירן.

רבינו: אינדערהיים האט מען געהייצט אין די סוכה, זייער אסאך מאל האט מען ממש געדארפט הייצן אין די סוכה.

האדמו"ר מבישטינא: דער חיי אדם ברענגט א מעשה, פעם אחת היה קור גדול וצוה מחותני מוה"ר אליהו מוויילנא ואמר אע"ג דמיקרא דדינא פטורים כיון שהעולם מולולין בו, צוה שילבישו עצמן במוב וילינו בסוכה.

דער רמב"מ'ס לשון דארט אין הל' סוכה (פ"ו ה"ג) איז בזמן הזה שאנו עושים שני ימים טובים אנו יושבים שמונה ימים מפני הספק, זע איך אז דער רמב"ם גייט גלאט אלס יו"ט שני, ניין?!

רבינו: אוודאי, יעדער גייט אלס יו"ט שני, נאר אלס דעם. דאס זאגט דאך די גמרא דארט אז וועגן ספיא דיומא זיצט מען אין סוכה...

והאריך לפלל עם רבינו בסוגיא דבנה בה איצטבא

והילכתא דדופן עקומה (פסח ר"ה)

האדמו"ר מבישטינא: איך וויל דערמאנען פארן רבי'ן, איך בין א תלמיד פונעם רבי'ן, איך האב שוין געזאגט פאר די בחורים דא אז איך האלט זיך פארן רבי'נס ערשטער תלמיד, דאס איז געווען ווינטער תשכ"ז, איך האב דעמאלטס געלערנט אין די סאטמארע תלמוד תורה אין בארא פארק, ביי הרה"ק ר' יעקב שווארץ, האט ער מיר געזאגט 'איתמר, יעדן דאנערשטאג פעלסטו מיר ביים פארהער, איך מוז דיר פארהערן', האב איך זיך ארומגעדרייט אין סיגוט'ער ביהמ"ד, דער רבי שליט"א האט מיך דארט געזעהן - עס איז געווען יענעם ווינטער וואס דער רבי איז א חתן געווארן - האט מיך דער רבי געפרעגט פארוואס איך גיי נישט אין חדר, האב איך געזאגט ווייל איך קען נישט די גמרא, האט זיך דער רבי אראפגעזעצט לערנען מיט מיר דעם שיעור, און איך האב פיין געקענט... ביים פארהער האב איך פיין געקענט, זאגט מיר ר' יעקב שווארץ 'אז דו ווילסט קענסטו', האב איך אים געזאגט אז איינער האט דאס געלערנט מיט מיר...

דאס איז געווען תשכ"ז, דעמאלטס איז דער רבי אהיים געקומען פון ארץ ישראל, אום פרשת תרומה, דער רבי שליט"א האט דאן געזאגט א גרויסע דרשה אויפן מדרש "ויקח לי תרומה הה"ד כי לקח טוב נתתי לכם".

רבינו: יא, מ'שמיטמ, איך בין אהיימגעקומען אום פרשת תרומה, פון די דרשה געדענק איך שוין נישט.

האדמו"ר מבישטינא: יא, איך געדענק נאך די דרשה, כ'געדענק אז ס'איז געווען א ערנסטע דרשה ס'איז געווען שטארק געבויעט. און דער טאטע דער רבי ז"ל איז דארט געשטאנען אין די זייט און געשמייכלט... ס'איז געווען געפאקט דער אלטער סיגמער ביהמ"ד אויף די 15'טע עוו.

כ'געדענק אז ווען כ'האב איבערגעזאגט די דרשה פאר מיין טאטן ז"ל, האט ער אנגעקאלט מוצש"ק צו הג"ר יהואל יודל זצ"ל (הגה"צ ר' יהואל יהודה אייזיקסאהן זצ"ל אב"ד אחוזה, הדב"נ מרן העצי חיים זי"ע) און ער האט אים איבערגעגעבן א גרום פון די דרשה, ער האט הנאה געהאט צו הערן.

כ'וועל זאגן, איך האב געהאט די זכ"י דעם שבת צוויי מאל אויפצוהייבן דעם בעכער פארן רבי'ן, סיי פרייטאג צו נאכטס, סיי ביי שלש סעודות, אז ס'זאל זיין נכלל אין דעם כוס ישועות די ישועה וואס דער רבי זאל משפיע זיין פאר מיין משפחה.

מיין זיידע הרה"ק רבי מרדכי'לע נאדבורנער זי"ע האט געזאגט אמאל אויף א איד וואס ער האט אויף אים געהאט א שווער הארץ, האט ער געזאגט 'רבי, פארוואס איז דער רבי ברוגז אויף מיר, האט ער געזאגט 'ווייל דו האסט געהערט אז מ'רעדט אויף מרדכי, און דו האסט זיך נישט אנגענומען...'. האט ער געפרעגט איך האב דאך גארנישט געקענט מוהן זיי וואלטן דאך נישט געפאלגט, האט דער זיידע געזאגט "דו וואלטסט זיך געדארפט אנעמען"....

כ'האב געזאגט פונקט, דער רבי קען דאך הרה"צ רבי משה ארנסטער שליט"א (נשיא קרית מאור חיים בצפת), ער איז א תלמיד פונעם רבי'ן ז"ל אין סאטמאר, ס'איז געווען פארגאנגענעם כ"ז אב פרייטאג, האט ער געזאגט קדיש און געגעבן לעקאך און בראנפן, האט ער געזאגט 'ס'איז מיין רבי'נס יארצייט'...

האט ער מיר דערציילט אז ער האט געלערנט אין תל-אביב ביי הגה"ק רבי אליעזר'ל וויזניצער זצ"ל, דער דמשק אליעזר. יעדער האט זייער געהאלטן פון אים. ווען ער איז ל"ע נישט געזונט געווארן האט ער געגעבן א קוויטל פארן גערער רבי'ן דער אמרי אמת, דער אמרי אמת איז געווען דעמאלטס אין ארץ ישראל. האט דער אמרי אמת געזאגט "איך וואלט אים גע'פועל'ט א ישועה, אבער איך קען אים גארנישט מוהן, ער האט נישט קיין מתנגדים"....

רבינו: אין דויקוב פלעגט מען זאגן ראש השנה ביינאכט "שירבו שונאינו"....

דער דויקוב'ער רב האט געזאגט אזוי, ער האט גענומען אן איד דארט אין ביהמ"ד אן ארימאן, און געזאגט, דער האט נישט קיין שונאים, קיינער האט גארנישט קעגן אים, ער האט נישט קיין פרנסה, ער האט גארנישט. אבער יעדער עושר ער

האט שונאים, אים בארעדט יעדער איינער, יעדער האט מענות אויף אים, האט ער געזאגט "שירבו שונאינו" אז מ'זאל האבן שונאים.

האדמו"ר מבישטינא: מיין טאטע ז"ל האט דערציילט אז ביים זיידן רבי מרדכי'לע איז אמאל זיצענדיג פירנדיג מיש אין די סוכה אריינגעפאלן א שטיין שיש בה כדי להמית ר"ל, דער זיידע האט געזאגט "עה, ס'איז נישט פון א גוי, ס'איז ליידער פון א בן ברית...". מ'האט אים געוואלט גיין כאפן, האט ער געזאגט אז קיינער זאל אים נישט נאכיאגן, מ'וועט שוין באלד וויסן ווער דאס איז.

דער איד איז ל"ע משוגע געווארן, עס האט שוין יעדער געוואוסט ווער דאס איז געווען.

רבינו: דעם זיידן דעם קדושת יו"ט ז"ל האט מען אמאל ערב יום הקדוש גייענדיג אין שול צו כל נדרי געווארפן א שטיין - כ'ווייס נישט צי עס איז געווען כדי להמית, אבער כ'שטעל זיך פאר אז ס'איז נישט געווען קיין קליין שטיינדל - עס האט נישט לאנג געדויערט אינמיטן די נאכט איז א אידענע געקומען קלאפן אויף די מיר אז דער מאן איז פלוצלונג צוזאמען געפאלן ל"ע, און ער שרייט אז ער איז נענט געווארן ווייל ער האט געווארפן א שטיין אויפן רב, און מ'זאל גיין איבערבעטן.

זאגט דער זיידע ז"ל "עס וועט אלעס זיין אין ארדענונג, כ'האב נאר געוואלט וויסן ווער דאס איז געווען..."

האדמו"ר מבישטינא: דער רבי געדענקט דאך אוודאי יענע יארן אין בארא פארק ווען מען האט געשריגן אויפן רבי'ן זי"ע "שונא ישראל", און נאך אוועלכע ווערטער, אין יענע תקופה ביי די זעקס טאגנע מלחמה איז די גאס געווען געפערליך.

נישט אלע, אבער די סתם בארא פארקער גאס איך געדענק ווען איך בין אריינגעקומען אין ביהמ"ד "חברה בני ישראל" אויף די 15'טע עוו. עס איז געווען א פאן דארט, איך האב עפעס געזאגט אויף איינע פון זייערע חברה דארט פון די פוקרים, זיי האבן געזאגט 'נעם א מעסער און שטעך דרך' ר"ל, זיי האבן אנגעהויבן צו שעלמן דעם רבי'ן זי"ע, די וועלט קען זיך דאס היינט נישט פארשטעלן.

דער מצב אין בארא פארק האט זיך געטוישט נאכדעם וואס דער רבי האט באקומען דעם סטראק ל"ע, דעמאלטס האט די שנה אנגעהויבן נאכצולאזן.

רבינו: ס'האט זיך געטוישט ווען די אלטע חברה זענען נפטר געווארן, אנדערע האבן זיך אוועקגעצויגן, און בארא פארק האט זיך געטוישט, און חוץ פון דעם האט מען שוין שפעטער איינגעזעהן דעם ריינעם אמת.

וביקש את ברכת רבינו, ורבינו האציל מברכות קדשו,
ונפרד ממנו בכבוד

דברית קידש

מב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

דרשה בישיבת תורת חסד לאנדאן יום א' פרשת תשא שנת תשס"ח לפ"ק

זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקודש, איתא בירושלמי (שקלים פ"א ה"ג) כל דעבר בימא יתן מחצית השקל. ויש להבין מה ענין קריעת ים סוף למחצית השקל.

ונראה בהקדם לבאר מה שאמרו חז"ל (שקלים ו.) שהשקלים באים לכפר על מעשה העגל, ולכאורה הא אמרו חז"ל (שבת פח.) דאיכא מודעא על קבלת התורה שהיה בכפיה, דאונסא כמאן דלא עבד, ואם כן למה נתחייבו להביא מחצית השקל לכפר על מעשה העגל, הא איכא מודעא רבה לאורייתא. אבל באמת זה אינו, דאף שקבלת התורה היה בכפיה, מכל מקום עדיין לא הותר להם לעשות העגל ולעבוד עבודה זרה שהוא משבע מצות בני נח והיה אסור גם קודם קבלת התורה, ואם כן אינם יכולים להצדיק בזה דאיכא מודעא רבה לאורייתא.

אמנם מבואר בגמרא (סנהדרין סג.) שמעשה העגל היה עבודה זרה בשיתוף, וכתבו התוספות (שם: ד"ה אסור) דבני נח אינם מוזהרין על עבודה זרה בשיתוף, עי"ש. ולפי זה שפיר יכולים בני ישראל להצדיק עצמם על חטא העגל, דכיון שקבלו התורה בכפיה ואיכא מודעא רבה לאורייתא, אם כן עדיין היה להם דין בני נח כמו קודם מתן תורה, ולא חטאו בעגל שהיה עבודה זרה בשיתוף, ואינם צריכים כפרה במחצית השקל.

אולם כתבו המפרשים להעיר דליכא מודעא רבה לאורייתא, דקי"ל (בבא בתרא מז:) תלוהו וזבין זביניה זבינא, דאגב אונסא וזוזי גמר ומקני.

ומעתה כיון שהבטיח הקב"ה לשומרי מצוותיו לתת להם את ארץ ישראל, כמבואר בכתובים (תהלים קה מד) ויתן להם ארצות גוים ועמל לאומים יירשו בעבור ישמרו חקיו ותורותיו ינצורו, הרי שעל שמירת המצות איכא שכר עצם נתינת הארץ, ואם כן יש לומר דאגב אונסא וזוזי גמרו ישראל וקנו התורה, ושוב ליכא מודעא, עכ"ד. אך כל זה היינו רק אי אמרין דארץ ישראל אינה מוחזקת לנו מאבותינו, דאז י"ל דמה שנתן להם את הארץ היה בעבור שישמרו חקיו ותורותיו והוי אונסא וזוזי וגמר ומקני וליכא טענת מודעא, אבל אי אמרין דארץ ישראל מוחזקת לנו מאבותינו וכדמשמע בגמרא (בבא בתרא ק.), הרי כבר נקנה הארץ לאברהם אבינו, ושוב ליכא זוזי בשעת מתן תורה, ואם כן איכא מודעא רבה לבני ישראל על מה שלא קיימו מה שקבלו עליהם, שיש להם תשובה שקבלוה באונס.

ודבר זה אי מוחזקת או לא תלוי אי דין בן נח או דין ישראל, וכמבואר בפרשת דרכים (דרוש א) דהא דארץ ישראל מוחזקת לנו מאבותינו, הוא משום שקנה אברהם את הארץ על ידי קנין חזקה, וכמבואר בגמרא (בבא בתרא ק.) הילוך קונה, דכתיב (בראשית יג יז) קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה. אך זה תלוי אם היה לאבותינו קודם מתן תורה דין בן נח או דין ישראל, דהא בן נח אינה קונה בחזקה כמבואר ברמב"ם (הל' מכירה פ"א הי"ז), ואם היה להם דין בני נח צריך לומר דארץ ישראל אינה מוחזקת לנו מאבותינו, מה שאין כן אם היה

ליכא מודעא רבה לאורייתא, וחייבים על מה שעשו את העגל ועבדו עבודה זרה בשיתוף, ולכן צריכים להביא מחצית השקל לכפר על חטא העגל.

וזהו ביאור הירושלמי כל העובר על הפקודים, כל דעבר בימא יתן, כי כל מי שעבר את הים שנקרע מכח שנשלם הזמן דחשבינן מלידת יצחק, אם כן מזה מוכח דהיה לאבותינו דין בן נח קודם מתן תורה, וארץ ישראל לא היה מוחזקת לאבותינו, וזכו בה בשעת מתן תורה, ונמצא דאף שהיה בכפיה הוי אונסא וזווי וגמר ומקנה, ואם כן ליכא מודעא וחייבים להביא כפרה על חטא העגל שהיה אחר מתן תורה דאז כבר היה להם דין ישראל והיו מצווים על השיתוף, ועל כן כל דעבר בימא יתן תרומת ה' לכפר על נפשותיכם.

כל זה חשבתי לומר בדרך חידוד לבחורי חמד, אבל באמת לדין לא נפקא מינה אי איכא מודעא רבה לאורייתא או לא, מאחר דהדר קבלוה בימי אחשורוש מאהבה ומרצון, ומכל זה יוצא לנו רק נפק"מ על כמה ענינים שהיה קודם מתן תורה וקודם ימי אחשורוש, אבל לדין אינו נפק"מ להלכה.

והימים האלו נזכרים ונעשים בכל שנה ושנה, להתעורר על קבלת עול התורה והמצוות מחדש, בשבוע זו חל פורים קטן הזמן של הדר קבלוה, ואף שעודנו עומדים אנו בחודש אדר הראשון, הרי כבר אמרו חז"ל (מגילה ו) אין בין אדר הראשון לאדר השני אלא קריאת המגילה ומתנות לאביונים, אבל בענין הדר קבלוה לא נשנה שום חילוק בין אדר הראשון לאדר השני, וכנראה שענין זה לקבל התורה מחדש בכל שנה ושנה אינו נוהג באדר השני בלבד, אלא נוהג גם באדר הראשון.

להם דין ישראל, שפיר קנה אברהם את הארץ בחזקה, וארץ ישראל מוחזקת לנו מאבותינו, עכ"ד. וכתב החיד"א בהגדת שמחת הרגל (פסקא ויאמר לאברהם) שבאם היה לאבותינו דין בני נח שפיר יש לומר דחשבינן שעבוד מצרים מעת שנולד יצחק (פרקי דרבי אליעזר פמ"ח), שכבר היו מאז בארץ לא להם, שהרי אברהם קנה הארץ בחזקה, מה שאין כן אם היה להם דין ישראל, הרי שפיר קנה אברהם את הארץ, ותו לא הוי בארץ לא להם, ואין לחשוב הגירות מלידת יצחק, עכ"ד. ולפי זה אי היה לאבותינו דין ישראל, וכבר נקנה ארץ ישראל בחזקה, הרי לא הוי אונסא וזווי ואיכא מודעא רבה לאורייתא וליכא למחשב מלידת יצחק, מה שאין כן אי היה לאבותינו דין בן נח, לא נקנה ארץ ישראל בחזקה, ובשעת קבלת התורה נתן לנו ארץ ישראל בעד שמירת התורה והמצוות, והוי אונסא וזווי דגמר ומקנה, וליכא מודעא רבה לאורייתא, ויש לחשוב הגירות מלידת יצחק.

והנה איתא במדרש (ב"ר פ"ה ס"ה) תנאי התנה הקב"ה עם הים שיהא נקרע לפני ישראל, הה"ד (שמות יד כו) וישב הים לאיתנו, לתנאו שהתנה עמו. אמנם מובן למשכיל שהתנאי היה להקרע אחר שישלמו ד' מאות שנה, ולכן לא רצה הים לקרוע דטען שעדיין לא נשלם הזמן, אולם יש להשיב עליו דחשבינן מלידת יצחק ושפיר נשלם הזמן וצריך לקרוע, וכיון שנקרע הים הרי מזה ראייה דכבר נשלם הזמן משום דחשבינן מלידת יצחק, ומזה ראייה דהיה לאבותינו דין בן נח ולא קנה אברהם את הארץ בחזקה, ונתקיים באבותינו כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ולכן יכולים לחשוב מלידת יצחק, ולפי זה נוכל לומר דבשעת מתן תורה הבטיח הקב"ה ארץ ישראל בעבור ישמרו חקיו ותורותיו ינצורו, ונמצא דאף שקבלת התורה היה בכפיה הוי אונסא וזווי דגמר ומקנה, ומעתה

ובכן הזמן גרמא לקבל עלינו עול התורה
מחדש באהבה וברצון, לקיים מצות ה' בחשק
ובשמחה ולא יהיה בכפיה, ומהות קיום המצוה
באהבה הוא שלא יהא שום טירדא מבטלו
מעסק התורה וקיום המצות, וכמו שכתב א"י
זללה"ה בישמח משה (פ' תרומה) לפרש הכתובים
(תהלים קיט קיא) נחלתי עדותיך לעולם כי ששון לבי
המה, נטיתי לבי לעשות חוקיך לעולם עקב, דהנה
מצינו בגמרא (מגילה כא:) דאף דתרי קלא לא
משתמע, מכל מקום בהלל ובמגילה אפילו
עשרה קורין כאחד, דכיון דחביבא יהיב דעתייהו
ושמע. ומזה יש ללמוד על הכלל כולו דבדבר
חשוב מאוד אין שום טירדא מבטלו, ואם כן אם
היה התורה חביב בעינינו לא היה שום טירדא
מבטל, אך מחמת היצר הרע המדמהו לעול, אף
אם כופהו, מכל מקום אינו חביב כל כך והטירדא
מבטל, וזה שאמר הכתוב נחלתי עדותיך לעולם,ם,
היינו בלי ביטול רגע אחת, כי ששון לבי המה, דאז
אין שום דבר מבטל דכיון דחביב יהיב דעתייהו,
אבל נטיתי לבי לעשות חוקיך, היינו שכופה יצרו
אבל אינו חביב, אז לעולם עק"ב, היינו בסוף,
דאחר שפנה מכל הטרדות בסוף הכל פונה אל
התורה, אבל כשיש לו איזה טירדא לא יוכל
למיהב דעתייהו, עכ"ד. (ועיין בעצי חיים לחנוכה אות כו).

ודבר זה הוא יסוד גדול על החיים, כי כל
אחד יש לו מניעות ועיכובים ושערי תירוצים
לא ננעלו, אבל מי שהתורה חביב בעיניו ימצא
תמיד מבוא להתגבר על המניעות, ובזמן שאינו
מתגבר על המניעות ויש לו תירוץ אזי מוכח
מזה שאין התורה חביבה בעיניו, דאלמלא היה
התורה חביב בעיניו אזי היה משבר כל המניעות
ועיכובים ולא היה שום סיבה שיעכבהו, ומזה
יקח כל אחד יסוד חזק שאין שום דבר שבעולם
אשר יעכבהו מלבא בביהמ"ד ללמוד, ובפרט

עכשיו בחודש אדר אשר הדר קבלוה התורה
מאהבה ומרצון, וצריכים ללמוד תורה
בהתמדה בהבנה ובעיון, למלאות הזמן
ולהשקיע כל מוחו וכוחו בלימוד התורה,
לומדים כאן פרק ראשון ממסכת קידושין אשר
בכל עמוד נמצאים בו סוגיות עמוקות.

והשי"ת יעזור שיהיה לכם הצלחה מרובה
וסייעתא דשמיא ותמשיכו הלאה בלימוד
התורה, יש לי הנאה לבא כאן לשייבה זו, וכבר
נודמן לי כמ"פ לבקר הישיבה הלזו ישיבת תורת
חסד אשר יסד הראש ישיבה ז"ל שהרביץ תורה
ויר"ש רבות בשנים והכרת פניהם ענתה בהם
העבודה הגדולה שהשקיע בהתלמידים, ונעדר
ל"ע בדמי ימיו, אין עושין נפשות לצדיקים
דבריהם הן זכרונם, זכרוננו הבהיר הוא שהישיבה
נמשכת הלאה, ואתן בזה ברכה להנהלת
הישיבה, ולש"ב העומד בראש הישיבה, השי"ת
יהא בעזרם שיוכלו להמשיך להדריך הבחורים
ע"ד התורה והיראה בהרחבת הדעת מתוך נחת
ושמחה, והשי"ת יעזור לכל תלמידי הישיבה
שיזכו להתעלות בתורה ויר"ש.

הישיבה נקראת "תורת חסד", וכתב בזרע
קודש (פ' תרומה) דעיקר התשובה הוא התורה,
וכמו שאמרו חז"ל אם היה רגיל ללמוד דף
אחד ילמוד שני דפים, ועיקר החסידות הוא
לימוד התורה"ק בהתמדה, כי אמרו חז"ל איזהו
חסיד המתחסד עם קונו, כי אורייתא וקוב"ה
חד הוא, והתורה"ק נקראת (משלי לא כו) תורת
חסד, וקוב"ה חסד אל כל היום (תהלים נב יג), ואם
תרצה אתה גם כן להיות חסיד, תתחסד עם
קונך שתדבק בקוב"ה ובתורתו שהם חסד,
ותקרא גם כן חסיד, עכ"ד. יעזור השי"ת שתזכו
להתעלות לילך ממדריגה למדריגה ללמוד
תורה ולהתנהג בקדושה ובטהרה.

ומידי דברי לבחורי חמד העוסקים בתורה, הנה הקב"ה הוא אחד יחיד ומיוחד בכל העולם ולית אתר פנוי מיניה, וכן התורה הוא בכל מקומות מושבותיהם של בני ישראל בארבע כנפות תבל, בכל המקומות עוסקים בתורה ודבוקים בה, ובכל המקומות ישנם ישיבות לבחורי חמד העוסקים בתורה, אך כמו כן נמצא היצה"ר בכל המקומות הללו, ולא נפקד ממנו איש, ולכל אחד יש לו שפה מיוחדת ודרך ומבוא מיוחד להתקרב אליו ולהסיתו מדרך הישר, וצריך כל אחד ללחום עם היצה"ר המיוחד לפי ערכו ומתגבר עליו, וכמו שמפרשים העולם מאמר המשנה (אבות פ"ד מ"א) איזה גבור הכובש את יצרו, ולכאורה היה צריך לומר איזה גבור הכובש את יצר הרע, אלא הכוונה שיצרו של חברו בניקל לכבוש, אבל הגבור הוא שיכבוש את יצרו לנצח אותו. ולזה צריך האדם ללחום ברב כח ואמיץ אונים ולא ינוח ולא ישקוט אף יום אחד, וכתב בחובת הלבבות דמלחמת היצר שונה משאר מלחמות, כי בשאר מלחמה אם האדם מנצח השונא אזי השונא מניחו והולך לו, אבל היצה"ר אינו כן, כי לא ינוח ולא ישקוט גם אחר מאה פעמים, ומלחמת היצר הוא מלחמה תמידית, וצריכים ללחום עמו תמיד, ואינו מלחמה קלה, והרבה צריכים לעבוד ולהשקיע רב כוחות שיזכו לנצח היצה"ר, ורק מי אשר ראשו ומוחו מושקע בתורה יכול לנצח היצה"ר, כי אין לנו עצה אחרת נגד היצה"ר אלא התורה הקדושה,

ונאמן הוא בעל מלאכתנו יוצרנו ובוראינו ית"ש שמעיד (קידושין ל:) בראתי יצר ובראתי תורה תבלין, והתוה"ק הוא תריס ומגן היחידי נגד כוחות היצר, והשי"ת יעזור שישתמשו בעצה זו ללמוד בהתמדה ולהתעלות ביראת שמים, וגם לזה צריכים עבודת עבודה וסייעתא דשמיא שיזכה האדם ליראת שמים אמיתית להתיירא מעבירה, והעצה להגיע ליראת שמים הוא לעסוק בספרי מוסר וספרי תלמיד בעש"ט הק' שנכתבו בקדושה ובטהרה וטמון בהם אש קודש וחמימות גדול להלהיב לבבות ישראל שירגישו טעם והתעלות במצות ה' בשבתות ומועדי קודש.

והגני נותן לפניכם היום מתנה טובה, ואיעץ אתכם ללמוד ההקדמה לספר דרך פקודיך, אשר נבחר לשונו הקדוש של אותו צדיק לשונו עט סופר מהיר בלשון צח וקל ומוכן למשכיל, דברים קדושים המרחיבים דעתו של אדם לקבל השגה בעשיית וקיום מצות ה', ותקבעו בה שיעור איזה רגעים בכל יום עד גמר ההקדמה, ועל ידי זה ירגישו התרוממות הנפש והתעלות בקיום מצות ה', וירגישו השתוקקות לקיום המצוה והשתוקקות להקב"ה.

וחפץ ה' בידכם יצליח, השי"ת יעזור שתזכו לשבת באהלה של תורה ללמוד בהתמדה ולהתעלות בתורה ויראת שמים ובכל הענינים עדי נזכה כולנו יחד עם כל ישראל בכל מקומות שהם לקבל פני משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ותשוח"ח להם

רני ושמחי ליעק"ב

בשם קרוב לאלפיים חניכי מוסדותינו ועשרות הכלי קודש, נישא בזה אלומות גודש, בברכת מזל טוב, מריחוק מקום וקירוב לב, קדם מע"כ ידידינו ומכובדינו האי גברא יקרא, רודף צדקה וחסד תדירא, מסור בלב ונפש בגוף ובממון למען מוסדותינו המעטירה,

הרבני הנגיד החשוב והמרום הגה"ח

יעקב יודא עסטר ליכער

של"מ"א

מראשי ק"ק יטב לב בעיה"ב לאנדאן יע"א

הוא הגבר אשר לקח על עצמו משיא הקודש בהתחדשות והנהלת מוסדות יטב לב לעמוד לימין מוסדותינו הקדושים פה בארה"ק

לרגל השמחה שבמעונו, קול ששון בארמונו, באירוסיו נמנו, הבחור החשוב והמעוין מו"מ בתור"ש נ"ו בן חתנו ידידינו החשוב ת"ח ומרביץ תורה, מתומכי מוסדותינו המעטירה,

הרה"ג ר' יחזקאל לאנדא של"מ"א

מנהל התאחדות האברכים ד'סאטמאר בעיה"ב לאנדאן יע"א

וצדופה ברכתנו המרובה, בכל לשון של הודאה וחיבה, שיזכה לרוות מיוצ"ח תענוג ונחת, מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת, וימשיך לעמוד לימין הרמת מוסדותינו הקדושה, ובשכר זאת יתברך בכל ברכאן דנפישא.

החותמים למען שמו בהוקרה והערכה

הנהלת מוסדות סאטמאר

קרית יואל - בני ברק יצ"ו

ברכה לראש חשביר

בהני שורתא, נשגר בזה כסא דברכתא, ומזלא
טיבותא, ביקר ורבותא, אל מעלת כבוד ידידינו
החשוב והמפואר, מוכתר בכל תואר, שמו הטוב נודע
לצוהר, רודצו"ח בכל עת ועונה, לטובת מוסדותינו הוא
תמיד נענה, בעין יפה ובמיטב תבונה, עושה ומעשה
למען כל קדשי בית סאטמאר ברוח נאמן, תומך תורה
בכל עת ועידן, עומד תמיד לימינינו כבריח התיכון,

הרבני הנגיד החשוב המרומם

הרה"ח ר' עזריאל שעהר שליט"א

מראה"ק ק"ק יטב לב בעיה"ב לאנדאן יע"א
ומהיושבים ראשונה במלכות סאטמאר בכל קצוי תבל

לרגל השמחה שבביתו, רון שיר ושבה על שפתו, באירוסיו נמדתו שתחי'

בת בנו החשוב ת"ח ומרביץ תורה, נודע לעוז ולתפארה,

הרה"ג ר' שלום יצחק שעהר הי"ו

מחשובי אנ"ש באנטווערפן יע"א

ושגורה בזה ברכותינו, בשם תלמידי מוסדותינו, שמשמחה זו
יושפע לו שובע שמחות במידה מרובה וגדושה, מתוך אושר
ועושר והרחבת הדעת דקדושה, ומשמי מעל יתברך בכל
ברכאן דנפישא, וזכות החזקת וקיום מוסדותינו המעטירה,
המתחנכים בדרך חינוך הטהור והמסורה, יגן בעדו להתברך
בשמחה ואורה, עדי נזכה לביאת גוא"צ במהרה, אכ"ר.

הכו"ח בידידות והערבה - אסירי התודה והברכה

הנהלת מוסדות סאטמאר

קרית יואל - בני ברק יצ"ו

צדקת רבי מאיר בעל הנס

כולל עצי חיים

ב"ב

ארץ הקודש תובב"א

אלקא דמאיר עננו

ע"ץ חיים היא למחזיקים בה

ברגשי הודאה והוקרה, נברך בזאת השורה, ברכת מזל טוב, מריחוק
מקום וקירוב לב, לידידינו החשובים והנכבדים, רודפי צדקה וגומלי
חסדים, תומכים נלהבים של כוללינו המעטירה

בראש ובראשונה, ידידינו החשוב האדם המהולל ברננה, האי גברא
רבא ויקירא, מגדולי תומכי מוסדות סאטמאר בכל קצוי תבל, לבו
ער וחם לכל דבר שבקדושה בפרט ובכלל

הרב בני הנגיד הנכבד

עזריאל שעהר שליט"א

מראשי קהילתינו הק' בעיה"ב לאנדאן יע"א
עמוד התווך של כוללינו הק' צדקת רבי מאיר בעל הנס

לרגל שמחתו באירוסים נכדתו שתחי

עב"ג הכה"ח והמצויין נ"ו

בן ידידינו החשוב והמפואר מוכתר בכל תואר, תומך נלהב של כוללינו הק'

הרה"ג ר' יחזקאל לאנדא שליט"א

מנחל התאחדות האברכים ד'סאטמאר לאנדאן יע"א

והנה כי כן יבורך גבר ירא ה' ידידינו החשוב והנעלה, נודע לשם
ולתהילה, תוך אמוני עם סגולה, תומך וידיד נאמן לכוללינו המהוללה,

הרב בני הנגיד הנכבד

יעקב עסטרשיב שליט"א

מראשי קהילתינו הק' בעיה"ב לאנדאן יע"א

בזכות החזקת התורה, יושפע להם רב שמחה ואורה, ואך ששון ושמחה בביתם יהי שורה.

ביקרא דאורייתא

הנהלת הכולל בארה"ק

קדר ונשואתו "ברך משה" רהסדרי סאממאר

ע"ש כ"ק רבינו הקוה"ט מרן משה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעועבי"א

קרית יואל – בני ברק

המטרה: להמציא הלוואות גדולות בתשלומים נוחים ביותר לאנ"ש שהגיע זמן כלולות בניהם בשעמו"מ

ברכת מזל טוב

הננו משגרים ברכת מז"ט חמה ולבבית לאנ"ש החשובים כל אחד בשמו יבורך

הרב ר' חיים עזריאל יאזשעף שליט"א

ולחותנו הרה"ח ר' יהושע הערשקאוויטש שליט"א

לנישואי בנו – נכדו ביום שני באולם "גני הרקל"

הרב ר' יודא מנחם ראזנבוים שליט"א

לנישואי בנו ביום שלישי באולם "ארמונות וולף" ירושלים

הרב ר' יהושע צבי יאזשעף שליט"א

ולאביו הרה"ח ר' יצחק יאזשעף שליט"א

ולחותנו הרה"ח ר' שלמה יודא בראך שליט"א

להולדת בתו – נכדתם קידושא רבא בבית מדרשינו בזכרון מאיר

הר"ר משה מנחם בארמינקא הי"ו

ולאביו הרה"ח ר' ישעי' בארמינקא שליט"א

ולחותנו הרה"ח ר' ישראל יצחק היימליך שליט"א

ולזקינו הרה"ח ר' יעקב בארמינקא שליט"א

ולזקינו הרה"ח ר' אשר לעמיל שווארץ שליט"א

ולחותנו הרה"ח ר' ישראל יעקב שפילמאן שליט"א

להולדת בתו – נכדתם קידושא רבא בבית מדרשינו בשיכון

הר"ר יואל גרויז הי"ו

ולחותנו הרה"ח ר' אלימלך דאוידאוויטש שליט"א

להולדת בתו – נכדתם קידושא רבא בביתמ"ד דושינסקי רח/חזו"א

קרן
"נפש חיה"

ע"ש הרבנית הצדיקת
מרת ח' מייליש ע"ה
בת מרן רבינו משה ז"ע
נלב"ע ח' שבט תשנ"ג
☆☆☆

קרן
"חסדי מנחם משה"

ע"ש
ר' מנחם משה גאנץ
ז"ל
ב"ר דוב ז"ל
נלב"ע י"ג מנחם אב תשנ"ב
☆☆☆

קרן
"תהלה לדוד"

ע"ש ר' משה דוד
מעלער ז"ל
ב"ר יחזקאל משולם ז"ל
נלב"ע י"א תשרי תשמ"ח
☆☆☆

קרן
"אב"ן ישראל"

ע"ש ר' אברהם נתן
בערנאט ז"ל
ב"ר ישראל ז"ל
נלב"ע ט"ו חשון תשנ"ו
☆☆☆

קרן
"ציון לנפש חיה"

ע"ש ר' בן ציון בנעט
ז"ל ב"ר ישראל צבי ז"ל
נלב"ע מ' שבט תשנ"ג
וונתנו מרת ח' ע"ה
ב"ר יהושע ז"ל
נלב"ע י"א סיון תשנ"ה
☆☆☆

קרן
"חסדי בא"ר"

ע"ש ר' אלכסנדר
בנעט ז"ל ב"ר עזרא ז"ל
נלב"ע כ"ג ניסן תשנ"ו
וונתנו מרת רייזל ע"ה
ב"ר אפרים ז"ל שמעון
נלב"ע ה' מכת תשנ"א
☆☆☆

קרן
"ממכון שבתו
השניח"

קרן
"חסדי שלמה זלמן"

ע"ש ר' שלמה זלמן ז"ל
בן ר' מרדכי ווירצבערגער ז"ל
נלב"ע ח' כסלו תשנ"ב
☆☆☆

קרן
"חסדי ישראל יעקב"

ע"ש ר'
ישראל יעקב אייזנבערגער ז"ל
נלב"ע ט"ו אייר תשנ"ו
ואביו ר' נתן נטע ב"ר מנחם
מענדל ז"ל ב' סיון תשנ"ה
ואמו מרת דינה ע"ה
ב"ר יעקב ישראל הלוי ז"ל
נלב"ע כ"ט תמוז תשנ"ג
☆☆☆

קרן
"חסדי שמואל וחנה"

ע"ש
ר' שמואל זאב לעוווי ז"ל
ב"ר יעקב דוב ז"ל
נלב"ע ג' תשרי תשנ"ח
וונתנו מרת חנה ע"ה
ב"ר חיים משה ז"ל
נלב"ע י"ב חשון תשנ"ו
☆☆☆

קרן
"אנשי חי"ף"

ע"ש
ר' אביגדור פרידמאן ז"ל
ב"ר נחמ' ז"ל
נלב"ע ו' שבט תשנ"ג
וונתנו מרת חנה לאה ע"ה
ב"ר יעקב פרענקל מבי"ח ז"ל
נלב"ע ב' אלול תשמ"ג
☆☆☆

קרן
"צב"א מרו"ם"

ע"ש ר'
צבי אלימלך געלבמאן ז"ל
ב"ר אברהם ז"ל
נלב"ע ד' אלול תשנ"ט
וונתנו מרת בריינדל ע"ה
בת ר' מרדכי מנחם ז"ל
נלב"ע כ"ה תמוז תשנ"ט
☆☆☆

קרן
"אפריון נמתי' לר' שמעון"

ע"ש ר' שמעון דאמקאל ז"ל
בן ר' שניאור זלמן ז"ל
נלב"ע ו' מנחם אב תשנ"ח
☆☆☆

קרן
"זכרון חיים צבי"

ע"ש ר' חיים צבי שווארץ ז"ל
ב"ר חוקי' איתמר טובי' ז"ל
נלב"ע י"ג כסלו תשנ"ה
☆☆☆